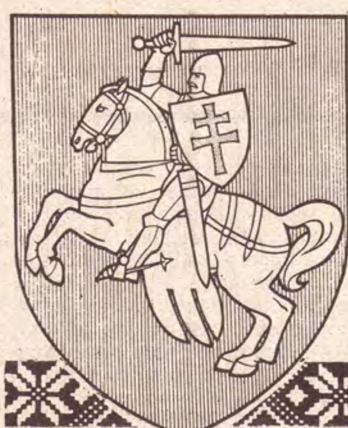
СОНЦА:

Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 7.30, 17.18, 9.48;
Віцебск — 7.23, 17.04, 9.41;
Магілёў — 7.19, 17.04, 9.48;
Гомель — 7.13, 17.08, 9.55;
Гродна — 7.45, 17.34, 9.49;
Брэст — 7.41, 17.38, 9.57.

МЕСЯЦ:
Першая квадра 11 лютага.

ІМЯНІНЫ:
Іавіта, Фаўстына.

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 40 кап.

15 ЛЮТАГА 1992 г. субота, № 33 (21811)

РОЗГАЛАС

НА «ГАЛОДНЫМ ПАЙКУ»

На «паўгалодны» рэжым пераведзены днямі Пухавіцкі эксперыментальны механічны завод. З-за дэфіцыту электраэнергіі энергетычныя «краны» былі перакрыты для заводскай пральні самаабслугоўвання, аздараўленчага комплексу і нават заводскай сталовай.

— І гэтым не абыдзецца,— гаворыць галоўны інжынер завода Барыс Шапята,— прыйдзецца часткова распаўсюджваць абмежаванне і на вытворчы працэс. Такім чынам, мы не толькі не дадзім прадукцыі, але і будзем вымушаны зніжаць заработную плату рабочым, што ў наш час падобна самазабойству.

ШТО ДЗЕНЬ НАСТУПНЫ НАМ РЫХТУЕ?

ЛІДА (А. Дук). На 4-дзённы рэжым работы перайшоў завод «Лідсельмаш». Да выхадных суботы і нядзелі прыбавіцца пятніца.

На гэту меру машынабудаўнікі вымушаны былі пайсці з-за недахвату металу і камплектуючых матэрыялаў. Калектыў завода па прапанове прафкома і іншых грамадскіх арганізацый згадзіўся са змяншэннем працоўнага тыдня, каб папярэдзіць масавае скарачэнне работнікаў. Вынікам гэтага будзе значны спад аб'ёмаў вытворчасці.

Штосьці падобнае складваецца сёння і на заводзе электравырабаў, у цэхах іншых прадпрыемстваў. Забеспячэнцы вяртаюцца з камандзіровак па краінах СНД з пустымі рукамі.

НЯПЭЎНАСЦЬ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

САЛІГОРСК. Незалежныя прафсаюзы гарнякоў Беларусі вядуць у Мінску перагаворы з Вярхоўным Саветам і Саветам Міністраў рэспублікі. Забастоўка салігорскіх шахцёраў пакуль што прыпынена. Стан няпэўнасці працягваецца.

ДЗЕЦІ ЧАРНОБЫЛЯ БУДУЦЬ ЛЯЧЫЦЦА Ў ВЕНГРЫІ

Плённым аказаўся візіт дэлегацыі Беларусі на чале з міністрам замежных спраў П. Краўчанкам у Венгерскую Рэспубліку. У ходзе яго адбыліся перагаворы паміж Краўчанкам і міністрам замежных спраў Венгрыі Г. Есенскі. Былі абмеркаваны пытанні развіцця двухбаковых адносін, падпісаны пратакол аб устанаўленні дыпламатычных адносін паміж дзяржавамі.

Беларуская дэлегацыя наведала горад Хаймашкер, дзе сустрэлася з прадстаўнікамі мясцовых улад, актывістамі Фонду «Спадчына Чарнобыля». З прадстаўнікамі фонду дасягнута дамоўленасць аб стварэнні рэабілітацыйнага аздараўленчага цэнтра для беларускіх дзяцей, якія пацярпелі ад аварыі ў Чарнобылі. Цэнтр будзе існаваць на базе ваеннага гарадка, дзе раней размяшчаліся часці Савецкай Арміі.

Л. ТУГАРЫН.

Мільёны на рахунак незалежнасці

12 лютага з Масквы вярнуўся народны дэпутат Беларусі, прэм'ер «ценявога кабінета» Уладзімір Заблоцкі. Ён у саставе дэлегацыі прымаў удзел у сустрэчы з прадстаўнікамі камісіі Еўрапейскай эканамічнай супольнасці. Гаворка ішла пра ўмовы тэхнічнай дапамогі рэспублікам СНД.

Падчас яе вырашана, што кожная дзяржава Садружнасці будзе самастойна супрацоўнічаць з ЕЭС на аснове двухбаковых пагадненняў. У прыватнасці, у Мінску будзе створана пасольства ЕЭС, Беларусь прызначыць свайго каардынатара. Магчыма, ім будзе намеснік Старшыні Савета Міністраў Міхаіл Дзямчук.

Беларусь можа разлічваць прыблізна на 30 мільёнаў долараў — на ўмовах, што грошы гэтыя будуць выдзелены пад канкрэтныя праекты, распрацоўваць якія возьмуцца або толькі спецыялісты з Захаду, або разам з беларускімі.

Паводле слоў Уладзіміра Заблоцкага, варта было б ужыць абяцаную суму долараў на рэканструкцыю Брэсцкага чыгуначнага вузла, на ажыццяўленне праграм па ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай катастрофы і па энергетыцы.

Алесь КНЯЗЮК.

ГОЛАД НЕ ЦЁТКА. НАВАТ ПАПЯРОВЫ

СТОЛІН (Ю. Дубіна). З раённых газет Брэстчыны больш за ўсё не шанцуе, пэўна, столінскім «Навінам Палесся». З-за дэфіцыту паперы газета села на строгую дыету — з пачатку гэтага года падпісчыкі атрымліваюць яе раз у тыдзень.

Кажуць, часовая мера. Але тое ж гаварылі і крыху раней, калі газета пераходзіла на двухразовы выхад. Дарэчы, штат супрацоўнікаў скараціўся напалавіну. І гэта, відаць, не ўсё...

Суцяшае адно: раённае радыё, якое, не перанёсшы жабрацкіх умоў існавання, было ліквідавана 16 верасня 1991 года, пачынае новае жыццё. Так вырашыў Столінскі райвыканком, усклаўшы на свае плечы клопаты пра тэхнічнае забеспячэнне. Двойчы на тыдні яшчэ са студзеня перадачы раённага радыё павінны былі выходзіць у эфір. Але да гэтага часу яно маўчыць, нібы вады ў рот набрала. Прычына элементарная — ні магнітафона, ні батарэек да яго не дастаць. І калі з'явяцца ў продажы — невядома. Застаецца чакаць... Толькі чаго?

ПРЭСА МАЎЧАЦЬ НЕ ХОЧА

Няма патрэбы многа гаварыць аб тым, у якім становішчы апынуліся друкаваныя сродкі масавай інфармацыі, якія, бадай, першымі прынялі на сябе ўдар рынку. Як заявіў днямі рэдактар «Комсомольской правды» В. Фронін, калі расійскім урадам не будуць прыняты надзвычайныя меры, газета зможа выходзіць не больш месяца.

У такім жа бядотным становішчы апынуліся і многія іншыя папулярныя расійскія выданні. З-за хранічных недапаставак паперы тыднямі не выходзяць рэспубліканскія газеты на Украіне, у Казахстане, іншых дзяржавах СНД, што расцэньваецца там як спроба Расіі ўстанавіць інфармацыйную блакаду і выклікае рэакцыю ў адказ.

Раз-пораз прэса аказваецца перад ультыматумам з боку ведамстваў-манапалістаў без усялякіх папярэдніх кансультацый і перагавораў, яе наўмысна штурхаюць да канфрантацыі з урадам, да крайніх мер.

Між тым, Канфедэрацыя журналісцкіх саюзаў, Камітэт па абароне свабоды слова і правоў журналістаў, СЖ Расіі абмяркоўваюць ідэю правядзення журналісцкай акцыі «Дзень без навін». Яе сутнасць: ні ў адным нумары ніводнай газеты не будзе апублікавана ніводнага паведамлення аб дзейнасці ўрадаў, парламентаў, прэзідэнтаў.

У якасці аднаго са сродкаў выжывання газет прапануецца неадкладна размарозіць частку сродкаў былой КПСС, тым больш, што «партыйныя грошы» ў значнай меры ў свой час прэсай і зароблены. Выкарыстаць гэтыя сродкі можна было б хоць бы для прадастаўлення беспрацэнтнага крэдыту, што дазволіла б устанавіць на гэты год фіксаваныя цэны на паперу.

На вуліцы—снег і дождж. А ў Мінску—горача. І—трывожна

Аэрапорт «Мінск-2» працаваў у мінулы чацвер з вялікай нагрузкай. Яшчэ б: за якія-небудзь шэсць гадзін тут, акрамя рэйсавых самалётаў, прызямліліся восем срэбракрылых лайнераў з афіцыйнымі дэлегацыямі на бортах. Восем прэзідэнтаў краін — членаў Садружнасці Незалежных Дзяржаў — разам са сваімі камандамі прыбылі ў беларускую сталіцу, якая, як вядома, з'яўляецца каардынацыйным цэнтрам СНД, на чарговую рабочую нараду. Дэлегацыі ж дзвюх краін — Таджыкістана і Украіны — прыляцелі іншым часам: першая — напярэдадні, прычым — звычайным пасажырскім рэйсам: другая прыбыла ў Мінск учора раніцай— літаральна з карабля на баль...

Самалёт і сапраўды называюць часам караблём, а вось наконт балю... Не ведаю, таму не буду і казаць адназначна і катэгарычна. Балю, хутчэй за ўсё, не будзе. Не да яго зараз — гэта па-першае. А па-другое, тое, што на нарадзе кіраўнікоў суверэнных незалежных дзяржаў будзе горача — гэта факт!

...Учора ў адзінаццаць гадзін раніцы ў памяшканні былога ЦК КПБ на вуліцы Карла Маркса пачалося рабочае пасяджэнне нарады. Яно праходзіць за зачыненымі дзвярыма, і таму журналістаў туды, натуральна, не дапусцілі. Усяго некалькі мінут было адведзена фотакарэспандэнтам для таго, каб сфатаграфаваць удзельнікаў пасяджэння за рабочымі месцамі. Аб тым, што належыць ведаць нам, журналістам, і, натуральна ж, вам, чытачам, стане вядома пазней, на спецыяльна прысвечанай гэтаму прэс-канферэнцыі.

Перад пачаткам сустрэчы з кампетэнтных крыніц да нас прасачылася пакуль што наступная інфармацыя. З чатырнаццаці пытанняў парадку дня, якія прадстаіць разгледзець кіраўнікам краін — членаў СНД, — 13 будуць прысвечаны праблемам ваеннага будаўніцтва ў Садружнасці. Гэта пытанні аб ваенным бюджэце СНД, аб Савеце Міністраў абароны суверэнных дзяржаў, аб лёсе стратэгічных войск Садружнасці, аб новых агульнавайсковых статутах і інш. Усе яны, безумоўна, важныя, надзённыя.

У чацвер раніцай на ваенным аэрадроме ў Мачулішчах пад Мінскам для ваенных экспертаў, якія на працягу трох дзён рыхтавалі праекты будучых дакументаў (а гэта, дарэчы, звыш ста чалавек, у асноўным — генералы), была наладжана сапраўды грандыёзная выстаўка-дэманстрацыя баявой сучаснай ваеннай тэхнікі. Дэманстраваліся, у прыватнасці, рэактыўныя знішчальнікі, аб існаванні якіх раней, акрамя саміх вайскоўцаў, ведалі хіба што толькі разведчыкі заходніх краін. Міністры абароны дзяржаў Садружнасці з задавальненнем азнаёміліся з тэхнікай і, мяркуючы па ўсяму, яшчэ больш задумаліся над будучыняй былой Савецкай Арміі, пра якую, як вядома, па ўсяму свету ходзіць легенда як пра «несокрушимую и легендарную». Што ж, сапраўды, ваенная сіла ў нас — на самым вышэйшым узроўні...

Галоўнакамандуючы Узброенымі Сіламі Садружнасці Незалежных Дзяржаў маршал авіяцыі Яўген Шапашнікаў запэўніў нас, што нявырашаных пытанняў адносна гэтай самай будучыні арміі не засталося. Аб гэтым, дарэчы, ён адразу ж далажыў і Барысу Ельцыну, калі лайнер «Расія» з прэзідэнтам на борце прызямліўся ў Мінску. Што ж, і ад гэтага на душы ў нас стала лягчэй і цяплей: як кажуць, дай Бог!

Хоць гэта, натуральна, былі толькі прыкідкі, варыянты... Прыкідкі эканамічнага, так бы мовіць, бытавога ўзроўню. А вось да палітычнага вырашэння ваенных праблем Садружнасці Незалежных Дзяржаў шлях яшчэ, на маю думку, вельмі і вельмі цяжкі і далёкі. І аб гэтым сведчаць кароткія рэплікі, думкі і меркаванні большасці прэзідэнтаў, якія сабраліся ў Мінску.

Мірча СНЕГУР — Прэзідэнт Малдовы: Я буду падпісваць у Мінску тыя дакументы, якія датычаць толькі адзіных Узброеных Сіл, буду прымаць удзел у іх стварэнні і забеспячэнні.

Нурсултан НАЗАРБАЕЎ — Прэзідэнт Казахстана: Калі мы зможам вырашыць праблему сацыяльнай абароны ваеннаслужачых—гэта будзе вялікая перамога. Пакуль жа няма зазахавання ўзаемных абавязацельстваў і не існуе інструмента кантролю за іх выкананнем. Падзел Узброеных Сіл былога Саюза ССР можа прывесці да з'яўлення паміж рэспублікамі рознагалоссяў.

Ісламі КАРЫМАЎ — Прэзідэнт Узбекістана: Мы не пярэчым супраць таго, каб было агульнае камандаванне стратэгічнымі войскамі Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Давайце будзем ствараць аб'яднаныя Узброеныя Сілы па тыпу НАТО.

Лявон ТЭР-ПЕТРАСЯН — Прэзідэнт Арменіі: У выпадку развалу цяперашняй арміі ў Арменіі на дагаворных асновах будзе прысутнічаць ужо расійская армія...

Аяз МУТАЛІБАЎ — Прэзідэнт Азербайджана: Толькі пасля стварэння сваіх узброеных сіл кожнай суверэннай дзяржавай можа хутчэй за ўсё з'явіцца агульная ваенна-стратэгічная прастора Садружнасці Незалежных Дзяржаў у цэлым.

Леанід КРАЎЧУК—Прэзідэнт Украіны: Стварэнне адзіных Узброеных Сіл, у той час калі ў Садружнасці адзінаццаць суверэнных дзяржаў,—канец усяму на свеце. Армейскія інстытуты павінны знаходзіцца на месцах і падпарадкоўвацца сваім прэзідэнтам.

Барыс ЕЛЬЦЫН — Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі: Нам прадстаіць няпросты пошук рашэнняў, якія задавальнялі б усіх. Разам з тым, я спадзяюся на поспех мінскай сустрэчы. Вынікам сур'ёзнай работы міністраў абароны краін — членаў Садружнасці — стала падрыхтоўка 13 дакументаў па Узброеных Сілах былога Саюза ССР.

Мінск. 14 лютага 1992 года. У час сустрэчы кіраўнікоў Садружнасці Незалежных Дзяржаў.
Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

Барыс Мікалаевіч пацвердзіў журналістам, што прапанаваная нядаўна Расіяй праграма кардынальных скарачэнняў ядзернай зброі была папярэдне ўзгоднена з кіраўніцтвам Украіны, Казахстана і Беларусі.

Пазіцыя ж нашай рэспублікі адносна гэтых вострых праблем была выразна сфармулявана **прэм'ер-міністрам Беларусі Вячаславам Кебічам** на сустрэчы з вайскоўцамі адной з часцей Беларускай ваеннай акругі літаральна за некалькі дзён да нарады. Нагадаю яе яшчэ раз: «Пытанне аб Узброеных Сілах— гэта краевугольны камень крохкага СНД, і калі на гэтай нарадзе мы не знойдзем прымальных рашэнняў фінансавання арміі, будучага ўстройства Узброеных Сіл, далейшае існаванне Садружнасці Незалежных Дзяржаў вельмі праблематычнае». Учора перад пачаткам сустрэчы Вячаслаў Францавіч пацвердзіў свае думкі яшчэ раз.

Думаю, змог пераканаць чытачоў: на сустрэчы будзе пасапраўднаму горача!

Акрамя агульных рабочых пасяджэнняў нарады, у час знаходжання ў Мінску прэзідэнтаў суверэнных дзяржаў пройдуць і двухбаковыя сустрэчы іх, перамовы па самых розных пытаннях і праблемах. У прыватнасці, мяркуецца, што адзін на адзін сустрэнуцца Барыс Ельцын і Леанід Краўчук. Гэта адбудзецца, хутчэй за ўсё, у суботу. Тэма гаворкі? Вядома ж, высвятленне ўзаемаадносін дзвюх краін, якія апошнім часам пачалі пагаршацца, а па ваенных пытаннях — нават абвастрацца... Правядзе шэраг гутарак з гасцямі і Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч.

У час сустрэчы прэзідэнтаў краін СНД у мінскім аэрапорце калегі — журналісты задавалі ім і іншыя пытанні. У Барыса Ельцына, напрыклад, спыталі аб цяперашніх адносінах яго з віцэ-прэзідэнтам Аляксандрам Руцкім. «Ягонай энергіі,— сказаў Барыс Мікалаевіч,— хапае на тое, каб працаваць 48 гадзін у суткі. Пагэтаму вырашана так: няхай матаецца па Расіі, і там, дзе ідзе сабатаж рэформ, наводзіць парадак. Каб ішла найперш зямельная рэформа. Няхай падтрымлівае фермерскія гаспадаркі. А прэзідэнт і ўрад будуць яго падтрымліваць... Адначасова будзем і пытаць з яго. Такім чынам, чалавек будзе заняты справай...»

Такой жа справай — актуальнай і неадкладнай — заняты зараз і самі вышэйшыя кіраўнікі краін — членаў СНД.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

ПІСЬМО Ў НУМАР

Мяса ўжо наеліся. Цяпер наядзімся палітыкі

Толькі што вярнуўся з Барысаўскага мясакамбіната, куды мы павінны былі здаваць на перапрацоўку жывёлу пад спушчаны нам дзяржаўны заказ. А нас там «парадавалі»: мяса больш не прымаем, ім забіты ўсе халадзільнікі — няма куды дзяваць, гандаль адмаўляецца ад рэалізацыі, вяртае назад тое, што не раскупляецца насельніцтвам. Значыць, мяса людзі ўжо наеліся?

Не. Я думаю, наеліся той палітыкі, якая праводзіцца ў адносінах да простага чалавека з яго жабрацкай зарплатай. Бо ці па кішэні яму мяса за 53 рублі (дарэчы, калгас прадае яго мясакамбінату па 25), элементарнае вядро за 105 рублёў, трактар за сотні тысяч?

Зараз у нас каля 100 тон жывёлы, якую не можам прадаць дзяржаве. Кожны дзень трэба дадаткова скарміць тоны кармоў, прыкласці нямала намаганняў, каб зберагчы ад хвароб і памору. А гэта ж лішнія расходы. Дзе выйсце?

Калі чую заклікі палітыкаў не дапусціць скарачэння пагалоўя, не знізіць яго прадуктыўнасці, калі чую развагі пра рынак, заўтрашнія светлыя дні, то ўсю гэту дэмагогію суадношу з нашай сённяшняй рэчаіснасцю і раблю вывады. Так званая лібералізацыя цэн не дасць палёгкі, лепш мы жыць не станем, а наадварот — гэта прывядзе да эканамічнай катастрофы.

Пакажу на нашым прыкладзе. Паколькі не прымаюць мяса, мы вымушаны будзем зменшыць колькасць жывёлы. Частка людзей застанецца без работы, гаспадарка без прыбытку і сродкаў на набыццё тэхнікі, будматэрыялаў. Прамысловыя прадпрыемствы ў сваю чаргу скароцяць вытворчасць машын, трактароў, абсталявання, таму што ні ў кога не будзе мільёнаў, каб купіць іх тэхніку ці тавары. А гэта зноў жа скарачэнне вытворчасці, новая армія беспрацоўных. Такая вось узаемасувязь. Замест «светлай будучыні» нас чакае эканамічны калапс. І ён не за гарамі, ён побач.

На тым жа Барысаўскім мясакамбінаце я бачыў, як чорныя, цвілыя каўбасы і такое ж мяса перарабляюць на новыя каўбасы і тушонку. Сабе ж ва ўрон. Затое работа ёсць. І ілюзія дастатку, — поўныя прылаўкі. Толькі купіць нельга за нашы капейкі.

У той жа час на высокіх цэнах жыруюць розныя канторы, якіх, здаецца, больш, чым было раней, і мафіёзныя структуры. Успамінаю, як восенню мы вырашылі прадаць частку бульбы на Камароўскім рынку. Тады цана была 2 рублі за кілаграм. Мы гатовы былі аддаць па 1 рублю, але нашых прадаўцоў-жанчын акружылі нейкія цёмныя асобы і сказалі: «Калі па такой цане будзеце прадаваць, абальём машыну бензінам і падпалім. Выбірайце». Яны выбралі: прыехалі дамоў.

Такое наша жыццё. Цэны «лібералізавалі» (слова якое знайшлі), цяпер будзем чакаць, калі лібералізуюць рабочага і селяніна. І іх зарплату. Ці дачакаемся?

Аляксандр СІЛКОЎ,
намеснік старшыні калгаса імя Гагарына.
Смалявіцкі раён.

І японцы хочуць ведаць пра «Пагоню»

АБ ЧЫМ ПІШУЦЬ «МАЛЕНЬКІЯ ЛЮДЗІ» З-ЗА МЯЖЫ Ў СВАІХ ШМАТЛІКІХ ЛІСТАХ НА АДРАС ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСІ!

Мы зараз бачым у асноўным афіцыяльны бок міжнародных кантактаў Беларусі — візіты, сустрэчы, падпісанне пратаколаў, пагадненняў, абмен дыпламатычнымі нотамі і г. д.

Аднак, пільныя позіркі да нас звяртаюць зараз не толькі палітычныя лідэры і дыпламаты, але і, як прынята гаварыць, простыя людзі самых розных краін. Дастаткова ўзяць у рукі канверты з замежнымі маркамі, якія штодзень папаўняюць папку з грыфам «Асабістая пошта С. С. Шушкевіча».

Безумоўна, на кожны такі зварот даецца адказ, па магчымасці выконваюцца просьбы замежных карэспандэнтаў (а яны, дарэчы, самыя розныя — напрыклад, выслаць паштоўку з відарысамі новых дзяржаўных сімвалаў Беларусі ці нават фота Старшыні з аўтографам).

І ўсё ж большай часткай перапіска гэта мае зусім не прыватнае гучанне. Таму, думаецца, найбольш характэрныя фрагменты з шэрагу лістоў будуць цікавымі і для чытачоў «Звязды».

Радкі замежных аўтараў сведчаць: людзі ўсіх краін з цікавасцю і хваляваннем назіраюць за лёсам рэспублік былога СССР, занепакоены тым, каб у высвятленні адносін не дайшло да зброі, выказваюць меркаванні наконт шляхоў выратавання становішча.

«Я хацеў бы вітаць з'яўленне Рэспублікі Беларусь як незалежнай дзяржавы. Спадзяюся, што Беларусь будзе нястомна прыкладаць усе намаганні, каб зрабіць наш свет лепшым і больш мірным» — гэта радкі з ліста грамадзяніна ЗША П'ера Эдуарда Доманда.

«Вельмі прашу, у імя выратавання нашых народаў ад маральнай знявагі і фізічнага знішчэння ў грамадзянскай вайне, якая зараз бушуе ў маёй краіне, рашуча дзейнічайце дзеля аб'яднання ўсіх славянскіх народаў — і не толькі іх — у вялікую дзяржаву раўнапраўных народаў. Гэта будзе шлях выратавання і славы», — лічыць прафесар з Югаславіі Вялько Сцепановіч.

Яго думкам сугучныя развагі Карэн Франк з Лос-Анджэлеса — пісьменніцы, спявачкі, а найбольш — грамадзянкі, зацікаўленай у міры ва ўсім свеце, — так яна напісала аб сабе.

«Аўраам Лінкальн, — піша Карэн Франк, — сцвярджаў, што разлад паміж сваімі не дасць устойлівасці. Злучаныя Штаты — не лепшая дэмакратыя ў свеце, але, нягледзячы на розныя этнічныя групы і меншасці, нам удалося застацца разам.

Мае дзядуля і бабуля — выхадцы з Расіі і Польшчы. І я ведаю, што ва ўсходніх еўрапейцаў ёсць у аснове добрыя каштоўнасці. Знайдзіце гэтыя агульныя для ўсіх рэспублік каштоўнасці і выкарыстоўвайце як краевугольныя камяні новай дэмакратыі».

Якая яна, ваша незалежная суверэнная дзяржава Беларусь? — пытаюцца многія замежныя адрасаты. І просяць даслаць паштоўкі з нацыянальнымі сімваламі, хочуць знайсці сабе ў нас сяброў, распачаць перапіску. Адно такое пісьмо — з Японіі, ад дырэктара міжнароднай лігі сяброў па перапісцы І. Фукуда.

«Мой народ амаль нічога не ведае аб вашай краіне, — піша ён. — Таму маё жаданне — умацоўваць дружбу і ўзаемаразуменне з дапамогай перапіскі.

Лісты дапамогуць добра пазнаць краіну сябра, што напісаў табе. Я вельмі хацеў бы атрымаць паштоўкі, малюнкі, праспекты...»

Для тых, хто хоча займець сабе сяброў у далёкай Японіі, паведамляем адрас:

Ichiro Fukuda,
Service Center International
Friendship Flowers.
Society International Pen
Frieden League
Minowaki Shosha Himeyi
Japan.

Роберт Клімко, грамадзянін ЗША, шукае ў Беларусі сваіх родзічаў. Яго пісьмо друкуецца з надзеяй, што нехта сапраўды адгукнецца:

«Продкі майго бацькі былі з Беларусі. Іх прозвішча—Клімковы, жылі ў вёсцы Вялікае Возера, што каля Ліды. Мой дзед Рыгор Андрэевіч і яго брат Сяргей прыехалі ў ЗША ў першыя гады стагоддзя. У іх было таксама некалькі сясцёр. Чакаю вестачкі!

Robert Klimko.
g/s V. Clark Street.
Applrton. WI 54911.
U. S. A.»

А вось Эдуард Фуцар з Кітая прыслаў на імя Старшыні Вярхоўнага Савета нават... тры банкноты. Безумоўна, гэта «фінансавая дапамога» наўрад ці адыграе нейкую ролю ў адраджэнні эканомікі Беларусі. Але кранае няхай і наіўны, аднак шчыры парыў чалавека з далёкай усходняй краіны.

Між тым, іншыя замежныя карэспандэнты сур'ёзна прапануюць эканамічнае супрацоўніцтва. Напрыклад, кампанія «Ратналока Дэлана Малер», што ў Швейцарыі:

«Наша гандлёвая кампанія вядомая ва ўсім свеце, мае добрую рэпутацыю. Гатовы працаваць з вамі на карысць Беларусі. Спадзяёмся на сустрэчу ў недалёкай будучыні».

Тут жа — пералік тавараў, якія кампанія экспартуе з Бразіліі і якія, паводле заявы мужа і жонкі Малер, гатова, калі ёсць попыт, пастаўляць нам.

Застаецца толькі ўздыхнуць: каб жа справа была толькі ў нашым попыце!

Як бачым, аб розным пішуць замежныя грамадзяне дзяржаўнаму лідэру Беларусі. І ўсё ж, калі абагульняць, бачыцца галоўнае: нас хочуць зразумець, нам зычаць дабра, з намі жадаюць сябраваць.

«Я хачу ўсталяваць добрыя адносіны паміж Турцыяй і Беларуссю ва ўсіх сферах», — піша Эмер Каліонку. Безумоўна, гэтыя радкі могуць выклікаць лёгкую ўсмешку: ці ж пад сілу асобнаму радавому грамадзяніну такая маштабная задача? Але калі збліжэння з намі гэтак вось шчыра жадаюць мільёны «маленькіх людзей» ва ўсім свеце, то гэта ўжо магутная плынь народнай дыпламатыі, якая сёння сапраўды «робіць пагоду» ў сусветнай палітыцы.

Людміла КЛАСКОЎСКАЯ.

СУБ'ЕКТЫЎ

«Пік» прыходзіць, «пік» адыходзіць. «Гарантыя» застаецца.

Праўда, без асаблівых гарантый на будучае

На нядаўняй праўшоўшай асамблеі дзелавых людзей Вячаслаў Францавіч Кебіч сказаў прыкладна такую фразу: «Так, канешне, прадпрымальніцтва—гэта добра, але ўдзел у бюджэце рэспублікі яго прадстаўнікоў мізэрны». Фраза прэм'ера адпавядае сучаснай рэчаіснасці. Але сучаснай. І толькі сёння. Ёсць чалавек, які можа з лёгкасцю абвергнуць словы кіраўніка ўрада.

Гэта — Уладзімір Перачынскі, старшыня кааператыва па транспартнаму абслугоўванню насельніцтва (самаму першаму) — «Гарантыя». Перачынскі карыстаецца простымі і даходлівымі фактамі. У 1989 годзе «Гарантыя» выплаціла ў бюджэт 300 тысяч рублёў (з іншымі падобнымі кааператывамі — амаль 3,5 мільёна рублёў толькі ў г. Мінску). На наступны год—135, а летась—72 тысячы рублёў. Раней у «Гарантыі» налічвалася амаль 1.000 прыватных таксаматораў, зараз—200, прычым тых, што пачыналі гэту справу, — не больш 20-ці.

— З нас «стрыглі купоны» з кожным годам усё больш таленавіта і натхнёна,— тлумачыць Перачынскі.—З'яўляліся самыя розныя віды падаткаў, рос і іх працэнт.

Такім чынам, паступова, але па-бальшавіцку няўхільна знішчаўся матэрыяльны стымул. Хваля прыватнікаў, якая дасягнула «піку» дзесьці ў 1989 годзе, адкацілася. Дакладней, адхлынула ў «ценявую эканоміку», дзе і знаходзіцца да моманту высокага дазволу на кааператыўную дзейнасць.

Якраз у час свайго «піку» ў «Гарантыі» звярнуліся ў Саўмін з прапановай знізіць цэны на праезд у таксі — сітуацыя дазваляла зрабіць гэта, бо насычанасць на рынку перавозак была высокай. Рэакцыя характэрная: ЦК КПБ катэгарычна забараніў паніжаць цану, загад далі адваротны—узнімаць. Адначасова ўзрос кошт патэнта—з 50 да 700 рублёў у год. Гэтага здалося мала. І з'явілася пісьмо-загад намесніка міністра фінансаў Макеева, якое прадпісвала апрача патэнта браць падатак з разліковага даходу кааператыва.

— І кааператывы «пасыпаліся», — падводзіць рысу Перачынскі.

«Гарантыя» ўстаяла пад уціскам дзяржаўнай машыны толькі таму, што змагла зрабіць пэўныя накапленні падчас кааператыўнага бума. З гэтых сродкаў адкуплалася, плаціла ў бюджэт за кожнага вадзіцеля, дакладней, даплачвала. Альтруізм тлумачыцца проста: была надзея (вельмі разумная, як цяпер бачна), што ўрад адумаецца. Здавалася, ну, працерпім, ёсць жа нейкі здаровы сэнс. Ад спадзявання застаўся толькі бязмежны сум.

Нядаўна ў размове ў Міністэрстве фінансаў Уладзімір Барысавіч зноў даказваў: «Гэта ж выгадная рэч. Чаму не вызначыцца, не акрэсліць нашы правы, наогул нейкі адзіны для рэспублікі парадак работы?» «А вы тады таксаметры пастаўце»,—быў кампетэнтны адказ. Там, відаць, даўно не карысталіся паслугамі таксі, інакш ведалі б (расказаў бы любы таксіст), што [illegible] цяперашніх цэнах. Тут адно выйсце — устанавіць удзельныя выдаткі на машыну. Гэта значыць, што пры цане на кола 2,5 тысячы рублёў («чорны рынак», камісійны магазін — 3—3,5), на літр бензіну—1 рубель 50 капеек і г. д. прыватнаму таксі [illegible] нейкія льготы ў фіскальных адносінах.

У Перачынскага ёсць навуковая распрацоўка Політэхнічнай акадэміі [illegible]. Згодна з ёю, найбольш разумна плаціць у бюджэт 25 капеек за кожную адпрацаваную гадзіну. [illegible]

Таму «Гарантыя» сёння плаціць у бюджэт па 170 рублёў за кожнага пастаяннага вадзіцеля. Нявыгадна ні кааператыву, ні вадзіцелю. А каго гэта хвалюе? Толькі патэнцыяльнага пасажыра, які выбірае паміж аўтобусам і прыватнікам.

Патэнт, падатак з продажу, [illegible] падатак з зарплаты, сацстрах, дарожны, пенсійны падатак — вось артыкулы выплат летась. Сёлета дабавіўся «чарнобыльскі падатак» (18 працэнтаў).

Дарэчы, цікава, як прымаецца Закон аб падатках. [illegible]

[illegible] тое, за што купіў. [illegible] «Падатковы тэрор», [illegible]

Зараз жа, па падліках Перачынскага, на 8—10 чалавек у дзень, — паведамляе Уладзімір Перачынскі. — Праўда, цешыць сябе ілюзіямі не трэба.

[illegible]

[illegible] да карных мер трэба даваць ільготы: больш-менш разумную сістэму падаткаў плюс забеспячэнне запчасткамі і бензінам па фактычным прабегу.

— Інакш кажучы, трэба цывілізавана распрацаваць праграму для транспартнага абслугоўвання насельніцтва, [illegible] — адзначае Перачынскі.

[illegible] з італьянскай фірмы, дзе ўсе таксі—прыватныя, а статут прадугледжвае літаральна ўсё, [illegible] у сярэднім 3,5 мільёна лір [illegible] у Італіі—1,5 мільёна. [illegible]

У нас жа—нікога іншага не застаецца. [illegible] Шчаслівага падарожжа!

Сяргей ШАЦЦОЎ.

«ЭКАНАМІЧНЫ САЮЗ ПАВІНЕН ЗАСТАЦЦА»,—

лічыць дырэктар Смаргонскага ЗАС С. А. ПЕЛІХ.

На фоне шматлікіх прадпрыемстваў рэспублікі, якія сёння дзесяткамі знаходзяцца ў вымушаным адпачынку, Смаргонскі завод аптычнага станкабудавання яшчэ даволі трывала трымаецца на плаву. Вось як каменціруе гэтую сапраўды «дзіўную» акалічнасць дырэктар завода:

— Сітуацыя на прадпрыемстве, хаця і не з самых лёгкіх, але, дзякуй Богу, у параўнанні з іншымі калектывамі, мы паўнакроўна працуем. Да ляманту і заламвання рук яшчэ не дайшло. Але калі ў бліжэйшыя 2—3 месяцы ніякіх пазітыўных змен у сферы эканамічнага супрацоўніцтва з пастаўшчыкамі сыравіны не адбудзецца, то можна лічыць, што і наша песенька спета. Пакуль мы яшчэ выпускаем прадукцыю, што называецца, па інерцыі: нельга ў адзін дзень спыніць усю вытворчасць; засталіся нейкія сувязі, НЗ. Але ці надоўга хопіць? Напрыклад, раней 70 працэнтаў дагавораў на пастаўку сыравіны ў нас было заключана з Расіяй. Зараз большасць з іх анулявана. Праўда, я дабраўся да вышэйшых эшалонаў нашай улады, і там мяне запэўнілі, што ў бліжэйшы час супрацоўніцтва будзе адноўлена, маўляў, тыя рашэнні былі прыняты з гарачкі. А з эканомікай жартаваць небяспечна.

— Сяргей Аляксандравіч, апошнім часам ваша прадпрыемства прама-такі не паспявае сустракаць замежныя дэлегацыі. З якімі прапановамі яны прыязджаюць, і чаму сярод іх так многа азіяцкіх сяброў?

— Літаральна ўчора быў падпісаны першы буйны кантракт з карэйцамі, на падставе якога яны набылі ў нас устаноўку коштам 100 тысяч долараў. Чаму многа азіятаў? Вядома, у нас яны могуць набыць тэхналогію, якая ні ў чым не ўступае, напрыклад, японскай ці нямецкай, але ў 3—4 разы таннейшая. Эканомія відавочная. З увядзеннем гарантыйных сервісных рамонтных кропак, думаю, кошт нашых тэхналогій павінен таксама павысіцца. Але не толькі Кітай, Карэя і Тайвань цікавяцца нашай прадукцыяй. Паступіла ўжо мноства заявак з ЗША, Канады, Даніі, Бельгіі, Германіі, іншых краін. Так што, як бачыце, ёсць цікавыя перспектывы, і таму не хацелася б «загнуцца» заўчасна.

— Раней прадпрыемства амаль поўнасцю працавала на абаронную прамысловасць. Наколькі вас закранула канверсія?

— Без малога два гады назад Ваенна-прамысловы комплекс страціў сваю манаполію над намі. І цяпер у асноўным наша прадукцыя скіравана, што называецца, на мірныя мэты. Але, тым не менш, некаторая частка яе ідзе на патрэбы ў мінулым нашага традыцыйнага спажыўца як на тэрыторыі Беларусі, так і за яе межамі.

— Наколькі вы зараз залежыце ад галаўнога прадпрыемства ў Мінску?

— Справа ў тым, што нядаўна мы атрымалі поўную самастойнасць, і я лічу, што ў гэтым сапраўды вялікая карысць. Старую сістэму філіялаў ніяк нельга было назваць перспектыўнай формай.

— На якія метады работы будзе зараз асноўны акцэнт?

— Па-першае, калі поўнасцю парушацца старыя сувязі, то і ніякага акцэнту ставіць не прыйдзецца. У нас 2 тысячы пастаўшчыкоў, і большая частка іх дыслацыруецца за межамі Беларусі. У той час як увесь свет збіраецца пад адзіны эканамічны сцяг, мы чамусьці дэманструем вельмі дрэнныя паводзіны. У рэшце рэшт мы ж цывілізаваныя людзі, і няўжо некаму хочацца, каб з нас смяяўся ўвесь белы свет? Падкрэсліваю, эканамічны саюз павінен захавацца. І нічога антынароднага ці амаральнага я ў тым не бачу. Зараз на карту пастаўлена занадта многа, каб залежаць ад амбіцый кожнага новага правадыра народаў.

Вёў гутарку Ігар КАРНЕЙ.

НАМ ЗАСТАЛАСЯ СПАДЧЫНА

ЛЮБЧА — ЗНАЧЫЦЬ ЛЮБІЦЬ

...За вокнамі шалёна свішча вецер, дробныя снежныя крупы б'юць у шкло, праз няшчыльна зачыненыя дзверы залятаюць у пакой. Святло ад тузіна свечак жоўтае і нияркае, доўгія цені ад постацей некалькіх чалавек кідаюцца з кута ў кут. У пакоі ціха. Толькі скрыпіць часам вялікі станок, калі на аркуш белай паперы павольна апускаецца прэс — усё ніжэй, ніжэй. Нарэшце станок скрыпнуў апошні раз. Да яго падышоў адзін з прысутных, акуратна, каб не размазаць фарбу, узяў аркуш, паднёс бліжэй да вачэй. На паперы выціснута «І. Флавій. Гісторыя іудзейскай вайны», унізе стаіць дата: 1612 год...

Так, гэта было даўно — 380 гадоў назад у мястэчку Любча, што шырока раскінулася на высокім левабярэжжы Нёмана. У канцы XVI стагоддзя гісторыя Любчы звязана з імем вядомага магната, блізкага сябра беларускага асветніка Сымона Буднага, — Яна Кішкі, які заснаваў тут на пачатку 1612 года друкарню. Па тым часе яна працавала даволі інтэнсіўна. Спачатку друкарняй валодаў Кміта Пётр Бластус, а з 30-х гадоў яго сын — Ян Бластус. Больш за 80 выданняў на польскай і лацінскай мовах выйшла ў друкарні за час яе існавання. Гэта толькі тое, што нам вядома, а колькі засталося за заслонай часу? У асноўным тут выдаваліся кнігі свецкага зместу — антычныя творы, гістарычныя нарысы, практычныя дапаможнікі па медыцыне, ветэрынарыі, школьнай справе, нават зборнікі паэзіі, а таксама рэлігійная літаратура. Некаторыя з кніг, выпушчаных Любчанскай друкарняй, знаходзяцца зараз у бібліятэцы Акадэміі навук Літвы, у бібліятэках Кракава і Львова. Сярод іх «Генеалогія, або Кароткае апісанне вялікіх літоўскіх князёў» М. Стрыйкоўскага (1626 г.); «Апафегматы» Буднага (1614 г.), «Статут Слуцкай школы» (1618). Ёсць некалькі выданняў «Календара штогодніх свят і рухаў нябесных цел» С. Фурмана. Многія кнігі аздоблены прыгожымі малюнкамі — упершыню ў гэтай друкарні ў беларускім кнігадрукаванні для ілюстравання выданняў шырока выкарыстоўвалася гравюра на медзі.

Гэта быў час сапраўднага росквіту мястэчка. Ян Кішка дабіўся ў караля Жыгімонта III для Любчы Магдэбургскага права, якое давала гарадам некаторую самастойнасць у кіраванні і гандлі. Не кожны з беларускіх гарадоў меў яго. Мястэчка вельмі інтэнсіўна развівалася, славілася сваімі базарамі, дзе ішоў актыўны гандаль таварамі, выраблепымі мясцовымі рамеснікамі, і прывазнымі. Даволі ажыўленым быў праз Любчу рух па купецкаму тракту, які звязваў краіны Еўропы, у тым ліку і Рэч Паспалітую, з рускімі гарадамі. Частку тавараў гандляры збывалі і ў Любчы. Добрыя зносіны з Мірам, Нясвіжам, Навагрудкам, іншымі гандлёвымі цэнтрамі спрыялі вывазу ў гэтыя гарады прадукцыі любчанскіх рамеснікаў.

...Праехаўшы сёння на аўтобусе за паўгадзіны тыя 26 кіламетраў, што аддзяляюць Любчу ад Навагрдка, пры самай смелай фантазіі цяжка ўявіць сабе былую веліч і важкасць мястэчка. Звычайны драўляны пасёлак (нават слова «мястэчка» знікла з нашага лексікону). Цагляныя толькі трохпавярховыя школы, царква, пошта, офіс мясцовай улады ды некалькі магазінаў, размешчаных вакол плошчы. Калісьці — гадоў 30 назад — Любча з'яўлялася райцэнтрам, і таму, як абавязковы атрыбут паселішча такога рангу, захаваўся і бронзавы Ільіч з працягнутай упеерад рукой. Ціха і спакойна на заснежаных вуліцах.

Непрывычна пасля сталічнай мітусні, хутчэй, чым машыну, можна ўгледзець запрэжанага ў калёсы коніка, яго падковы звонка цокаюць па каменнаму бруку. Вазок, які абляпілі дзядзькі і цёткі з-пад Шчорсаў, Харосіцы, Усялюба або Нягневічаў, Мілушава ці Роскашы (назвы якія!) аб'язджае па перыметру плошчу, спыняючыся перад кожнай крамай, не мінаючы ў тым ліку камісійную (візіт у апошнюю быў чыста сімвалічны). Затым аглоблі паварочваюць у адваротным напрамку, і пад гучнае шчоўканне пугі вазок, загружаны пераважна хлебам любчанскай выпечкі, борзда вяртаецца дамоў. Можна было б прыехаць і на аўтобусе: балазе, ходзяць па некалькі разоў у дзень з Навагрудка праз дагледжаныя вёскі, ды і дарогі ўсюды асфальтаваныя. Але ж білет... Не тыя 20—30 капеек, што былі такрок (летась), а ўжо цэлы рубель ці нават два. Грошы не Бог ведае якія, але ж сялянская псіхалогія ніяк не можа змірыцца з гэтым. Вось і выручае конік. Хутка цямнее, пачынаюць рыпець студні — любчанцы пояць на ноч кароў, вішчаць свінні, брэшуць сабакі — і горад не горад, і вёска не вёска...

І ўсё ж тут жыве гісторыя.

Нёман сёлета замёрз не ўсюды: над цёмнай вадой падымаецца і клубіцца пара, раскрычаліся вароны ў руінах старога замка. На адлігу... Гадоў 10 назад мы, тады яшчэ навучэнцы мясцовага вучэбна-вытворчага камбіната, часта хаваліся тут ад выкладчыкаў, бавячы час з цыгарэтай, замест таго каб круціць гайкі на макеце трактара... І хто ведаў тады аб нейкай там друкарні ці нечым яшчэ. Праўда, бачылі— прыязджалі археолагі з Мінска, накапалі каля муроў ям, пафатаграфавалі і... паехалі. Тыя ж ямы, ці як яны там па-навуковаму называюцца, засыпаць даводзілася нам...

Але вернемся да гісторыі. Першае ўпамінанне пра Любчу, як сведчаць пісьмовыя гістарычныя крыніцы, адносяцца да пачатку XVI стагоддзя. Тады Вялікі князь Літоўскі Аляксандр Казіміравіч падараваў «двор Любч» свайму сакратару Хведару Храптовічу, а ўжо ў 1525 годзе Любчу купляе вядомы магнат, ваявода віленскі, у далейшым канцлер літоўскі Альбрэхт Гаштольд. У гэты час Любча была ўжо, відаць, звычайным сярэдневяковым паселішчам, умацаваным земляным валам і чатырохпавярховай надваротнай вежай з вузкімі і круглымі шматлікімі байніцамі. Яна захавалася і па сённяшні дзень. Акрамя таго, замак ахоўваў шырокі роў—з аднаго боку і мнагаводны Нёман—з другога. Пазней, ужо ў XVIII стагоддзі, у Любчы была пабудавана яшчэ адна вежа. Пад ёю размяшчаліся падвальныя памяшканні — кладавая, турма.

Любчанскі замак, несумненна, — выдатны помнік сярэдневяковай архітэктуры. Размяшчаўся ён чатырохвугольнікам. Палац, вуглавыя вежы і крапасныя сцены, а іх таўшчыня дасягала 1,3 метра, утваралі замкавы двор. Паступова, к канцу XVIII стагоддзя, замак прыйшоў у заняпад. Да гэтага часу мястэчка было ўжо вядомым рамесным цэнтрам. Колькасць спецыяльнасцей пастаянна расла. Ткачы, шаўцы, ганчары, бондары ладзілі свае вырабы як для продажу на рынку, так і на заказ. Каб захаваць сваю манаполію на рынку, рамеснікі аб'ядноўваліся ў братэрствы, а затым — у цэхі. Штогод кожны цэх збіраўся на сход для выбараў цэхмайстра і штомесячна — для ўплаты ў цэхавую касу трох літоўскіх грошаў. Тут жа на вінаватых накладаўся штраф. Караліся, у прыватнасці, рамеснікі, заўважаныя ва ўчынках, якія падрывалі эканамічныя інтарэсы таварышаў па цэху. Прыезджым гандлярам забаранялася прадаваць у Любчы тыя тавары, якія выраблялiся мясцовымі майстрамі. Ажыўленне ў гандаль уносілі толькі кірмашныя дні, калі гэтыя забароны знімаліся.

Між тым слава Рэчы Паспалітай паступова закацілася. Суседнія, больш магутныя дзяржавы, пачалі дыктаваць ёй сваю волю. І ў 1795 годзе, пасля трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай, Любча аказваецца ў саставе Расіі. З гэтага часу яна — мястэчка ў Навагрудскім павеце Мінскай губерні. Жыццё тут працякала спакойна, як нёманская плынь, з часам заняпала рамесніцкая дзейнасць. Мястэчкоўцы займаліся пераважна земляробствам. І толькі ў 50-х гадах XIX стагоддзя пакрысе зноў стаў ажываць гандаль.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.
Навагрудскі раён.

ПЕРШАЕ ІНТЭРВ'Ю НА НОВАЙ ПАСАДЗЕ

«Не сексотаў абвінавачваю, а сістэму...»

Георгій ШТЫХАЎ, прэзідэнт Беларускай асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій, адказвае на пытанні кар. «Звязды»

— Майго бацьку першы раз узялі ў 1933 годзе. Вы разумееце, якая тады была сістэма допытаў і выцягвання «прызнанняў». Ён падпісаў, што ўваходзіў ва Уваравіцкую контррэвалюцыйную паўстанцкую арганізацыю. Сельскі настаўнік, інвалід з дзяцінства збіраўся арганізоўваць узброенае паўстанне... Гэта цяпер гучыць недарэчна. Устаноўлена, што ніякай такой арганізацыі ва Уваравіцкім раёне Магілёўскай вобласці не было.

Я ведаю людзей, якія данеслі на бацьку. Вядома, па архіўных дакументах. Ён зрабіў заўвагу адной дзяўчынцы, што яна ходзіць брудная і непамытая, што так нельга. Яе бацька «адпомсціў» — прыпісаў у «закладной» запісцы контррэвалюцыйныя заклікі, і справа «пайшла».

Я не хачу абвінавачваць сексотаў НКУС ці КДБ. Я абвінавачваю сістэму, якая стварыла такія ўмовы, калі свае забівалі сваіх. Таму стварэнне асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій — гэта мара ўсяго майго асабістага жыцця. У 1933 годзе мне было 6 гадоў.

— Ці можна сказаць, Георгій Васільевіч, што ваша мара і мара тысяч і тысяч былых вязняў сталінскіх лагераў здзейснілася поўнасцю?

— Вядома, зроблены толькі першыя арганізацыйныя крокі, хоць галоўнай мэты мы на з'ездзе дасягнулі — стварылі сваю асацыяцыю. Прынялі статут, выбралі органы кіраўніцтва. Засталося стварыць камісіі і пачаць мэтанакіраваную дзейнасць па рэабілітацыі правоў палітычна рэпрэсіраваных.

— Што гэта ў першую чаргу?

— Дзесяткі тысяч людзей, што пабывалі ў засценках ГУЛАГа, дагэтуль не рэабілітаваны. Як судзіць, дык «двойцы» ці «тройцы» хапала пяці мінут, а як рэабілітаваць, дык патрэбны гады і пашыраныя судовыя працэсы. Мы будзем дабівацца вяртання чэснага імя гэтым людзям.

Тыя ж, каго ўжо прызналі невінаватымі, жывуць у асноўным у самай сапраўднай беднасці. Шмат адзінокіх людзей. Я лічу, што выдзеленыя Вярхоўным Саветам РБ 160 рублёў кожнай ахвяры рэпрэсій—гэта насмешка. Асабліва ў наш час. Трэба вярнуць людзям хоць бы тое, што ў свой час у іх забралі.

— У вас ёсць канкрэтная лічба кампенсацыі?

— Гэта складана. У хуткім часе мы павінны сабрацца і вырашыць, што канкрэтна патрабаваць ад Вярхоўнага Савета. Што нам відавочна неабходна, дык гэта пуцёўкі ў дамы адпачынку і санаторыі, лякарствы на льготных умовах.

— Вы верыце ў эфектыўнасць свайго звароту да органаў улады?

— Шмат у нашай краіне адбылося і адбываецца недарэчнага. Чалавек, з санкцыі якога разганяўся мітынг-рэквіем у Курапатах, цяпер узначальвае Камісію Вярхоўнага Савета па рэабілітацыі правоў ахвяр палітычных рэпрэсій. Я маю на ўвазе былога міністра МУС Беларусі В. Піскарова.

Канешне, ад гэтай камісіі шмат што залежыць. Але павінен зазначыць, што ў яе састаў не ўваходзіць ніводны былы вязень ГУЛАГа. Дзе здаровы сэнс?

— Ці думаеце вы падтрымліваць трывалыя сувязі з іншымі арганізацыямі былых рэпрэсіраваных з іншых рэспублік?

— Вядома. У нас ужо ёсць кантакт з Украінскай, Літоўскай асацыяцыямі. Вось нядаўна з Санкт-Пецярбурга прыслалі заяву, што там ствараецца арганізацыя беларусаў, пацярпеўшых ад рэпрэсій, якая будзе займацца пошукам былых вязняў ГУЛАГа, узвядзеннем помнікаў і г. д. Мы будзем падтрымліваць гэты рух. Пад Левашова, што побач з Санкт-Пецярбургам, расстраляна ў трыццатыя гады трыццаць восем тысяч чалавек, з іх нямала было беларусаў.

— Ну, а як актуальна гучыць заклік аб узвядзенні на Беларусі мемарыяльнага комплексу «Курапаты»?

— Вельмі актуальна. Цяпер гарадскія ўлады збіраюцца там пашыраць дарогу. Нельга гэтага дапусціць, па-першае. Па-другое, у «Мінскпраекце» ўжо працуюць над распрацоўкай праекта гэтага комплексу. Я таксама непасрэдна займаюся гэтым. Што хацелася б бачыць у ім, дык абавязкова крыж на кожнай з 500 курапацкіх магіл.

— На з'ездзе вы, Георгій Васільевіч, спыталі ў залы, ці можна асудзіць ідэалогію. Дык ці можна яе асудзіць?

— Трэба. Нешта накшталт Нюрнберга, каб асудзіць менавіта антычалавечую ідэалогію. Патрэбна пакаянне, а ўжо потым дараванне. Я ведаю выпадкі, калі немцы станавіліся на калені ў Хатыні і прасілі прабачэння нават не за сябе, а за грахі і злачынствы сваіх бацькоў.

— Скажыце, а кім вы самі лічыце былых вязняў ГУЛАГа: героямі, ахвярамі ці няўдачнікамі ў жыцці?

— Ахвярамі. Але былі і героі. Я ведаю адзін такі выпадак. На лесапавале ў ГУЛАГу грузілі лес. Адна брыгада ўзяла ды і напісала на адным вагоне саставу сваю расшыфроўку СССР —смерць Сталіну і неяк далей. Гэта заўважылі ўжо пасля. Прыслалі састаў на тую ж станцыю, а ўсю брыгаду з 4 чалавек загадалі расстраляць. Адзін з гэтых чатырох выйшаў і сказаў, што ён адзін гэта зрабіў. Расстралялі толькі яго.

Я веру ў нашых людзей, у нашу моладзь. Без яе ўдзелу правядзення самога ўстаноўчага з'езда нашай асацыяцыі было б немагчымым.

Гутарыў Аляксандр КОКТЫШ.

СПОВЕДЗЬ БАЛЬШАВІКА

УЧОРА БЫЛІ КАМУНІСТАМІ, СЁННЯ—ДЭМАКРАТЫ. КІМ БУДЗЕЦЕ ЗАЎТРА?

У адказ на артыкул былога сакратара Віцебскага абкома КПБ Іосіфа Навумчыка («Звязда», 31 студзеня г. г.) мы атрымалі ліст ад А. Крывіцкага з Бабруйска, які характарызуе сябе як «простага інжынера-выкладчыка з артадаксальнымі поглядамі». Шмат у чым не згаджаючыся з пазіцыяй А. Крывіцкага, мы ўсё ж лічым патрэбным змясціць яго ліст на старонках газеты. Прычыны краху КПБ, сітуацыя складанага маральнага выбару, пераацэнкі каштоўнасцей хвалююць дзесяткі тысяч членаў былой кампартыі.

Іосіф Навумчык піша, нібы трагедыя КПБ у тым, што да кіраўніцтва ёю прыйшлі людзі, настроеныя дагматычна і кансерватыўна. Дазвольце не пагадзіцца, яна значна глыбей. Не дагматызм і кансерватызм, а наадварот — апартунізм, рэвізіянізм і камчванства прычыны трагедыі.

На мой погляд, КПБ, як і ўся КПСС, няўхільна набліжалася да краху, які быў непазбежны.

Па-першае, за гады Вялікай Айчыннай вайны лепшая частка партыі была знішчана, і пасля вайны ў партыю палезлі ўсе тыя, хто імкнуўся да ўлады любой цаной. А ў партыі адсутнічалі ахоўныя механізмы ад пранікнення розных прыліпалаў ці нават здраднікаў рабочага руху, якія свае вузкакарыслівыя мэты падавалі ў рэвалюцыйнай упакоўцы. Вось тады і ўзнікла так званая двайная мараль, калі з трыбун гавораць адно, думаюць другое, а робяць трэцяе. З кожным годам становішча пагаршалася.

Ці не вы, паважаны спадар І. Навумчык, словаблудства тыпу «пяцігодка якасці», «эканоміка павінна быць эканомнай» або «да 2000 года кожнай сям'і асобную кватэру» падавалі як апошняе слова навуковай думкі? А няўжо вы не бачылі, як раскрадалася дзяржава, як усё больш павялічвалася адлегласць паміж вамі — бонзамі і намі — радавымі?

Па-другое, у тэорыі ўзялі верх рэвізіянізм і апартунізм, былі размыты асноўныя прынцыпы марксізму-ленінізму, што ў канчатковым выніку прывяло да скрыўлення ў эканамічнай палітыцы. Перабудова зусім адкінула марксізм-ленінізм як несумяшчальны з буржуазным рэфарматарствам. У выніку перамагла нейкая надкласавая ідэалогія (быццам такая бывае).

У эканоміцы мэтанакіравана падрываецца грашовая сістэма, аспрэчваецца дзяржаўная манаполія на знешні гандаль — як цяпер зразумела, каб стварыць больш спрыяльныя ўмовы спекулянтам для пачатковага накаплення капіталу.

Нарэшце, у выніку т. з. путчу да ўлады прыйшла буржуазія, якая на месцы былой магутнай дзяржавы будуе нейкі кангламерат, які ўвойдзе ў капіталістычнае раздзяленне працы на ўмовах падначаленай эксплуатуемай часткі з таннай сыравінай і рабочай сілай і будзе сумесна з манапалістычнымі «акуламі» абіраць трэція дзяржавы. Чакаць нечага добрага простым людзям ад гэтай улады, прадстаўнікі якой маюць і крымінальнае мінулае, нельга.

Не магу не пагадзіцца з тым, што сацыялістычная ідэя і далей будзе аб'ядноўваць значную частку грамадства. Але ж толькі не КПБ Чыкіна, ці Сацыял-Дэмакратычная Грамада, таму што ў іх у асноўным учарашнія ўладары жыцця, жадаючыя дасягнення адзінай мэты — вяртання сваіх прывілей. Таму невыпадкова тое, што і сярод цяперашніх гаспадароў большасць учарашніх камуністаў, якія паспелі перабегчы на процілеглы бок. А тыя, каму не хапіла месца ці хто не паспеў, — абалваньваюць простых людзей байкамі наконт розных палітычных аб'яднанняў сацыялістычнай накіраванасці. Але надкласавай ідэалогіі не існуе. Таму і будучыня належыць не ім. Будучыня належыць той частцы камуністаў, якая не запляміла сябе прыстасаванствам, для якой чэснае імя даражэй за ўсё. Яны ішлі ў партыю не за прывілеямі, а па закліку сэрца.

Не пярэчце — такіх большасць. Але гэтага мала — патрэбна яшчэ ідэя. І яна ёсць, нягледзячы на тое, што вы і да вас падобныя вельмі многа намаганняў прыклалі, каб яе дыскрэдытаваць. Будучыня належыць ВКПБ — партыі, што стаіць на ленінскіх прынцыпах. Толькі яна, ачысціўшыся ад усялякіх прыліпалаў і выпрацаваўшы механізмы аховы сваіх радоў ад пранікнення рэнегатаў і перабежчыкаў, выражае інтарэсы людзей працы. А працоўныя заўсёды мелі добрае класавае чуццё — і рана ці позна распазнаюць, хто ёсць хто.

Зараз вельмі многа робіцца для таго, каб як мага больш раз'яднаць працоўных, стварыць сярод іх т. з. «рабочую арыстакратыю», разбудзіць эгаізм і іншыя інстынкты, асабліва ў нас, у Беларусі, дзе ўзаконена міжнародная спекуляцыя, якая спрыяе расслаенню грамадства на бедных і багатых. Як тут не ўспомніць Карла Маркса, які ў свой час казаў, што калі два жулікі будуць раз за разам падманваць адзін аднаго, то ні адзін з іх не разбагацее. Каб разбагацець, паміж імі трэба паставіць трэцяга, якога яны будуць падманваць па чарзе. Такім трэцім у нас з'яўляецца зараз сумленны працаўнік, які не можа купіць у краме звычайны прас, — па яго трэба ехаць на польскі базар. Затое на нашым базары ён можа купіць красоўкі ці «мальвіны», на якія трэба працаваць два месяцы, прычым без ежы. Дарэчы, і сярод гэтых жулікаў пальма першынства такса ў руках тых, хто яшчэ ўчора вучыў мяне, простага савецкага інжынера, як трэба жыць, тых, хто партыйны білет лічыў «хлебнай карткай».

Прабачце, спадар Навумчык, за эмацыянальнасць, але тое, што вы пішаце на старонках «Звязды, вельмі падобна на словы былых «камуністаў-кіраўнікоў», а зараз дэмакратаў, але таксама кіраўнікоў.

Няўжо вы не разумееце, што на гэтым шляху, па якому нас зараз вядуць, наперадзе — тупік?

А. КРЫВІЦКІ, бальшавік.
г. Бабруйск.

РозГАЛАС

ПАВЕДАМЛЯЕМ ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЯК У ЦЭНТРВЫБАРКАМЕ ЗНАЙШЛІ КАНСЕНСУС

Набірае абароты ініцыятыва аб правядзенні ў Беларусі рэферэндуму аб далейшым лёсе нашай вышэйшай улады. Першае, але даволі сур'ёзнае выпрабаванне — рэгістрацыя пытання ў Цэнтральнай выбарчай камісіі. Яшчэ з мінулых выбараў мы памятаем, як менавіта тут рушыліся намеры многіх прэтэндэнтаў на дэпутацкі мандат. У асноўным тых, хто, скажам так, не надта лаяльна ставіўся да на той час уладу маючых.

Прыкладна такі ж незайздросны лёс чакаў, па ўсім відаць, і ініцыятыву з рэферэндумам. Вось вытрымка з праекта пастановы, якая была падрыхтавана да пасяджэння, назначанага за дзень да заканчэння тэрміну рэгістрацыі: «ініцыятыўнай групе грамадзян у просьбе аб рэгістрацыі пытання аб рэферэндуме адмовіць».

Абгрунтаванне рашэння па просьбе выбарчай камісіі рабілі дзве камісіі Вярхоўнага Савета рэспублікі— па рабоце Саветаў і развіццю самакіравання (старшыня У. Леўчык) і па заканадаўству (старшыня Д. Булахаў). Іх выснова: прапанаваная фармулёўка пытання — «Ці лічыце Вы неабходным датэрміновы роспуск Вярхоўнага Савета і правядзенне восенню 1992 года выбараў у прафесіянальны парламент Рэспублікі Беларусь на падставе дэмакратычнага закона аб выбарах, унесенага апазіцыяй БНФ у Вярхоўным Савеце?» — не адпавядае ў поўнай меры Закону аб рэферэндуме. Бо закон патрабуе, каб пытанне было сфармулявана дакладна і ясна, каб на яго быў магчымы адназначны адказ. Тут жа адразу тры пытанні: ці распускаць датэрмінова Вярхоўны Савет? ці праводзіць восенню новыя выбары? ці праводзіць іх па новаму, прапанаванаму апазіцыяй закону аб выбарах? Кожнае пытанне важнае, і чалавек можа прымаць, скажам, нешта адно (напрыклад, роспуск), але адхіляць іншае (новы выбарчы закон). Як сумясціць увесь спектр меркаванняў у адным адказе?

Гэтыя ж пытанні задалі старшыні ініцыятыўнай групы Уладзіміру Анцулевічу і прадстаўнікам апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце і члены Цэнтрвыбаркама.

— Ці зможа звычайны чалавек разабрацца ў сутнасці такой фармулёўкі? — пытаўся член выбарчай камісіі генерал-маёр Роднікаў.

Прагучала прапанова — «расчляніць» пытанні, зрабіць іх простымі.

— І тым самым загубіць мэту рэферэндуму, — сцвярджаў Зянон Пазняк. — Сэнс гэтай фармулёўкі — у трыадзінстве. Скажам, чалавек галасуе за роспуск парламента, але супраць новых выбараў. Што будзем меці? Безуладдзе, разлад. Альбо такі варыянт. Галасы аддадзены за роспуск і за выбары, але па старому, кансерватыўнаму закону, які паказаў сваю негрунтоўнасць. Зноў прыйдзем у зыходнае становішча. Ды і проста выбары могуць не адбыцца, калі будуць дзейнічаць закладзеныя ў ранейшым законе механізмы.

Аргументы гучалі пераканаўча, і члены камісіі паакрысе адыходзілі ад катэгарычнага прысуду, сфармуляванага ў праекце. Пераломным было выступленне пісьменніка Алеся Жука, які таксама ўваходзіць у састаў выбарчай камісіі. Ён пагадзіўся з логікай аўтараў фармулёўкі, убачыўшы яе цэнтральны пункт менавіта ў новым законапраекце, прапанаваным апазіцыяй.

— Што ж, няхай усё ў фармулёўцы будзе так, — здаліся, нарэшце, члены выбаркама, але не канчаткова. — Толькі зробім усё наадварот.

Фармулёўка загучала наступным чынам: «Ці лічыце Вы неабходным правядзенне восенню 1992 г. выбараў у вышэйшы орган дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь на падставе Закона аб выбарах народных дэпутатаў Беларусі, праект якога ўнесены апазіцыяй БНФ у Вярхоўным Савеце, і ў сувязі з гэтым датэрміновы роспуск цяперашняга Вярхоўнага Савета?»

На думку членаў камісіі, новая фармулёўка гучыць больш дакладна. Няхай будзе так, палічылі ініцыятары. Ва ўсякім разе, хоць справа не загублена.

Застаецца дадаць, што завяршылася пасяджэнне ўзаемнымі згодай і прабачэннямі. Бо пачыналася ж узаемнымі папрокамі, і нават больш крута. А мы з вамі даведаліся, што па-ранейшаму жыве і дзейнічае наша Цэнтральная выбарчая камісія, узначальвае якую Сцяпан Махавікоў. Цяпер сюды, як бачым, сталі запрашаць і журналістаў. Пакуль, праўда, не па ініцыятыве выбаркама.

Кар. «Звязды».

НЕЧАКАНА ДЛЯ СЯБЕ СТАЛІ ЖЫВЁЛАВОДАМІ

УШАЧЫ. Два жыхары Ушачаў — токар В. Закрэўскі і сталяр У. Кізік — паехалі неяк у вёску Наваселле рамантаваць саўгасны цялятнік. Рамантавалі — рамантавалі і... нечакана для саміх сябе засталіся там працаваць жывёлаводамі. Адкормліваюць 84 галавы жывёлы і мараць пра лепшае будучае. А яно ім бачыцца такім: у бліжэйшы час меці уласны трактар, каб не траціцца на вываз арганікі, а ў больш далёкай перспектыве — выкупіць ферму і стаць яе паўнаўладнымі гаспадарамі.

В. ГАВЯЙНОВІЧ.

АМЕРЫКАНСКАЯ МАСТАЧКА З... НАВАГРУДЧЫНЫ

Упершыню на Бацькаўшчыне адбылося прадстаўленне твораў вядомай мастачкі беларускага замежжа Галіны Русак: 12 лютага ў Дзяржаўным мастацкім музеі адкрылася выстава яе карцін. Сама Галіна, на жаль, пакуль не змагла прыехаць з-за загружанасці працай. Таму прадстаўляў аўтара ў той дзень блізкі сябар мастачкі, супрацоўнік беларуска-польскай фірмы «Амега» Валянцін Сельвясюк. Акрамя «Амегі», выставу ладзілі Беларускі фонд культуры, часопіс «Мастацтва» і дырэкцыя Мастацкага музея.

Няпростым быў шлях гэтых 20 карцін у Беларусь: яны былі адпраўлены з далёкай Амерыкі за ўласныя грошы мастачкі, да таго ж, як звычайна ў нас, узніклі непрадбачаныя цяжкасці на мытні... Але, дзякуй Богу, усё скончылася добра.

Галіна Русак належыць да так званага трэцяга пакалення беларускіх эмігрантаў. Нарадзілася яна і жыла да 1949 года на Навагрудчыне. Маляўнічыя мясціны Прынёманскага краю назаўсёды засталіся ў памяці і ляглі ў аснову ўсёй яе творчасці. Адукацыю Галіна атрымала ў Заходняй Еўропе і ў Амерыцы. Яна вучылася ва універсітэтах Філіп (Марбург, Нямеччына), Лювенскім (Лювен, Бельгія), Канектыкуцкім каледжы (Нью-Лондан, ЗША). Ступень бакалаўра гуманітарных навук атрымала ў каледжы Дуглас (Нью-Брукcвік, ЗША), ступень магістра гуманітарных навук — ва універсітэце Райгерс (Нью-Брукcвік). Хоць жыла Галіна на Беларусі толькі некалькі гадоў, беларуская традыцыя ў яе творчасці вельмі моцная. Творчасць мастачкі, трэба тут адзначыць, не ёсць нейкі фальклорны ці чыста народны стыль. Яна выкарыстоўвае матывы народныя, фальклорныя, але карціны Галіны поўнасцю сучасныя. Галіна Русак вядома ў асяроддзі амерыканскіх мастакоў, мела некалькіх персанальных выстаў у розных гарадах Амерыкі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ТРЫ БУХГАЛТАРЫ — ДОБРА, А АДЗІН КАМП'ЮТЭР — ЛЕПШ

СТОЎБЦЫ. (Э. Саевіч). Дасягненні навукова-тэхнічнага прагрэсу не вельмі шпаркім крокам ідуць у нашу вёску, дзе па-ранейшаму спадзяюцца на драўляныя лічыльнікі ды галовы бухгалтараў.

Калгас «Праўда» на Стаўбцоўшчыне — добрае выключэнне, тут набылі два камп'ютэры, што дазволіць гаспадарцы адмовіцца ад паслуг раённага аддзялення статыстыкі і як мінімум трох калгасных бухгалтараў. Застаецца пачакаць, калі будуць гатовы праграмы па ўліку прадукцыі і іншай вытворчай справаздачнасці.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

◆ **Еўрапейскі парламент выказаў рэзкі пратэст супраць наступлення азербайджанскіх войск у Нагорным Карабаху на раёны армян і заклікаў Еўрапейскае супольніцтва аказаць харчовую дапамогу ахвярам вайны.**

◆ Скончыў жыццё самагубствам яшчэ адзін буйны партыйны функцыянер, адказны супрацоўнік ЦК КПСС Б. Паўлаў. Ён павесіўся ў сваёй маскоўскай кватэры. Паўлаў адказваў за забеспячэнне наменклатуры кватэрамі, дачамі і прадуктамі харчавання.

◆ Мусульманскія экстрэмісты напалі на пост ваеннай аховы марскога порта ў сталіцы Алжыра. Тры чалавекі забіты, ёсць параненыя.

◆ **Я. Арафат сцвярджае, што магнітафонная стужка, на якой быццам бы запісаны яго антысеміцкія выказванні, з'яўляецца фальсіфікацыяй. Яна зманціравана. Але Арафат не сказаў, што раней ён не дапускаў антысеміцкіх заяў.**

◆ Былы маскоўскі інжынер Аляксандр Рабей, які ў 1978 годзе эмігрыраваў у ЗША, цяпер з'яўляецца прэзідэнтам і гаспадаром фірмы па гандлю камунікацыйным абсталяваннем са штаб-кватэры у штаце Пенсільванія. Абарот кампаніі — амаль 10 млн. долараў у год. Бізнесам ён заняўся таму, што пацярпеў няўдачу ў кар'еры служачага: чужаземец, размаўляе з акцэнтам. Інжынеры фірмы атрымліваюць ад 40 да 80 тысяч долараў у год. Прадстаўніцтвы яе раскіданы па ўсім свеце, акрамя Расіі, дзе пакуль што няма перспектыў прымянення складанай апаратуры.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

◆ **ЕС паведаміла Украіне, што яно можа не атрымаць сваю долю з агульнага пакета дапамогі СНД на суму 1 млрд. 600 млн. долараў, калі Кіеў не дасць цвёрдай гарантыі выплаціць вызначаную ёй частку запазычанасці былога СССР Захаду.**

◆ Маскоўскі цэнтр па даследаваннях палітыка-этнічных праблем заявіў, што праблема бежанцаў з'яўляецца самай вострай у СНД. Паводле даных цэнтра, за апошнія 4 гады на тэрыторыі былога СССР загінула больш як 10 тысяч чалавек у 175 этнічных канфліктах. Тым не менш «гарачых кропак» становіцца ўсё больш.

◆ Чакаецца, што дзяржаўны сакратар ЗША Бейкер у час наведвання Урала выступіць з ініцыятывай стварыць сумесныя савецка-амерыканскія прадпрыемствы па канверсіі абароннай прамысловасці гэтага рэгіёна.

◆ **ААН пачала фарміраванне міратворчых сіл (прыкладна 13 тысяч чалавек), якія будуць размешчаны ў Харватыі. У ліку краін, дзе вядзецца набор гэтых сіл, Чэха-Славакія, Польшча і Расія.**

◆ У інтэрв'ю карэспандэнту «Свабоды» Г. Старавойтава, саветнік Прэзідэнта Расіі па нацыянальных пытаннях, абвергла паведамленне аб тым, быццам яе чакае прызначэнне на пасаду міністра абароны Расіі. Хоць падобныя пажаданні і выказваюцца рознымі групамі высокапастаўленых ваенных, рухам «Ваенныя за дэмакратыю». Сама яна не ўпэўнена, што грамадская думка ў Расіі выспела, каб бачыць жанчыну на гэтай пасадзе. Аднак Старавойтава лічыць сябе салдатам дэмакратыі і, калі будзе загад, яна гатова стаць ваенным міністрам. Паводле яе слоў, яна заўсёды ішла туды, куды яе пасылалі.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

Цана як... машына часу

Старыя з добрай памяццю, гледзячы на сённяшнія свабодныя (нібыта) цэны, сцвярджаюць, што мы вярнуліся на сорак гадоў назад, да маштабаў цэн канца саракавых-пяцідзесятых. На слова ім верыць неабавязкова — усе лічбы ў архіўных тамах фонду прэйскурантаў выдатна захаваліся.

Вядома, пралічыць з вялікай дакладнасцю тое, што датычыць прамтавараў, не зусім рэальна, бо вельмі многім сённяшнім рэчам 40—45 гадоў назад проста не было аналагаў. Як, скажыце, перавесці ў маштаб цэн 1947 года пластмасавы унітазны ёршык за 57 рублёў? Альбо як суаднесці жаночыя карункавыя гарнітуры з колішняй споднняй бялізнай бэзавага колеру з тымі абвіслымі панталонамі і бюстгальтарамі на вялікіх гузіках, якімі на пачатку пяцідзесятых уразіў Парыж Жэрар Філіп пасля ваяжу ў Маскву? Ён яшчэ тады заўважыў, што не разумее, як у краіне з такімі адносінамі да жаночых патрэб яшчэ нараджаюцца дзеці...

Затое параўнаўчы аналіз цэн на асноўныя прадукты харчавання можна правесці больш-менш дакладна (калі і ёсць разыходжанні па якасці, дык не на карысць сённяшняга дня). Заўважым толькі, што сярэднемесячная зарплата ў 1945 годзе была 440,9 рубля, а ў 1960, напярэдадні рэформы грошай, калі ўрад вырашыў, што народ атрымлівае зашмат і пара канчаць з гэтай распустай, — 830 рублёў.

Дык вось, жытнёвы хлеб (якога, дарэчы, налічвалася каля 25 відаў) каштаваў ад 2 руб. 80 кап. да 7 рублёў за кілаграм. Лічу, што бохан нашага «Нарачанскага» за 6.93 недалёка адстаў. «Духмяны» і «Старажоўскі» таксама ўкладваюцца ў гэтыя межы, толькі «Дарніцкі» недацягвае. Кілаграм пшанічнага хлеба, у залежнасці ад гатунку мукі, каштаваў ад трох да пятнаццаці рублёў. Але апошні зараз проста не выпякаецца — прынамсі гэтага сітнага, чарэневага ды яшчэ з разынкамі я не бачыў. Сушкі ружовыя і сушкі з макам прадаваліся па 15 рублёў. Першых я за сваё 30-гадовае жыццё не бачыў, другія «выпарыліся» ў час барацьбы з наркаманіяй (высветлілася, што знікненне булачак і баранкаў з макам выратуе нацыю). Цэны на самыя простыя аналагічныя прысмакі практычна тыя ж.

Соль каштавала 3 рублі за кіло. Сёння ёсць і даражэй. Грэцкія крупы былі па 12 рублёў (зараз купіў бы, ды няма), ячныя даражэй за сённяшнія— па 5.90, рыс першага гатунку 17 руб. 10 кап.

Мяса. Ялавічына і мяса маладняку буйной рагатай жывёлы тлустай і вышэй сярэдняй укормленасці ў залежнасці ад гатунку каштавалі ад 7 да 34 рублёў за кілаграм. Сучасная ялавічына каштуе 50 рублёў за кілаграм, і ў пераважнай большасці выпадкаў там няма на што глядзець — жоўты тлушч, жылы і косткі. Тэарэтычна, вядома, ёсць яшчэ нейкі другі гатунак па 15 руб., але напаткаць яго надзвычай цяжка.

Свініна сорак гадоў таму назад каштавала ад 11 да 48 рублёў за кілаграм. Сёння — 53 рублі, і выбар зусім небагаты.

Цяляціна малочная (сёння гучыць амаль здзекам) каштавала ад 6 да 38 рублёў, бараніна — ад 6 да 34 рублёў. Язык ялавічны і цялячы — 31 рубель за кіло. Сёння язык — 112 рублёў.

Каўбасы. Вараныя амаль за паўстагоддзя ў цане не змяніліся (тады—ад 27 да 58 рублёў, сёння — 30—60). Сасіскі і сардэлькі раней былі не даражэйшыя — ад 28 да 50 рублёў (сёння да 55). Затое колішнія цэны на вэнджаныя далікатэсы здольны выклікаць цяжкі прыпадак настальгіі: паўвэнджаныя каўбасы — 30—65 рублёў, сыравэнджаныя і цвёрдавэнджаныя вараныя — ад 44 да 92 рублёў. Сёння «сухой» каўбасы не купіш танней, чым за 209—250 рублёў за кіло, а «сервелат» і «маскоўскую» нядаўна ўцанілі з 207 да 120 рублёў толькі пасля таго, як яна ў некаторай ступені страціла «таварны выгляд».

Рыба. Хай чытач трымаецца за крэсла. Ахаладжаны судак ад 10 да 12 рублёў за кг, сом — 14 рублёў, вобла — 7 рублёў, камбала далёкаўсходняя — 5 руб. 20 кап., кефаль — 19—23 руб., буйная стронга — 23 руб., дробная — па 19. Вышэйвыказаная парада датычыцца грамадзян, што ўжо бачылі дробненькіх касцістых карпікаў па 31 рублю з нечым.

Ікра плюсная чырвонай рыбы каштавала 250 руб/кг (па цане сённяшняй каўбасы «сталічнай»), зярністая гарбушы і кеты — па 150 рублёў (як 140-грамовая бляшанка ў камерцыйным. У дзяржгандлі не сустракаецца).

Масла было адчувальна даражэйшым — 58—72 рублі за кілаграм. Сёння 41.50. Пакуль. Сыр практычна столькі ж, колькі і зараз, — ад 50 да 76 рублёў, маянэз правансаль таксама — 8 рублёў за 250-грамовы слоічак. Бульба і буракі каштавалі па рублю за кілаграм, капуста і морква — па паўтара. Яблыкі ў залежнасці ад гатунку і сезону — ад 4 да 19 рублёў (сёння не самыя лепшыя — 24).

Цукар быў даражэйшым — 13.50 за кілаграм, затое цукеркі амаль як сёння — карамель ад 14 да 28 рублёў, шакаладныя — да ста. Плітка шакаладу вагой у 100 грамаў каштавала да 16 рублёў.

Што тут сказаць? Што ў тыя гады жылося лягчэй? Глупства. Тады за спінамі людзей была самая крывавая ў гісторыі чалавецтва вайна, і сталінскі рэпрэсіўны апарат катаваў на ўсю сваю праектную магутнасць. Сёння за нашымі спінамі адносна сыты «застой», ніхто не даношвае франтавых шынялёў і «за пайку» працуюць толькі крымінальнікі.

Але нічога і не трэба гаварыць. Лічбы гавораць за сябе самі.

Аляксандр БЯРСУДСКІ.

Мал. Алега ПАПОВА.

На вуліцы — снег і дождж. А ў Мінску — горача. І — трывожна

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Як і прынята ў свеце дзелавых і надзеленых высокай уладай людзей, нарада кіраўнікоў краін — членаў СНД пачалася ў атмасферы адказнасці і вялікай заклапочанасці за будучыню. Старшынствуе на пасяджэнні Прэзідэнт Украіны Леанід **Краўчук.**

Адразу ж з'явіліся дапаўненні — прычым даволі важныя — у парадак дня нарады. Гэта, найперш, пытанне аб стварэнні адзінага пагранічнага камандавання Садружнасці. Прапаноўвалася абмеркаваць і становішча ў спартыўным руху былога Саюза ССР, аднак ідэя не прайшла: нашы першыя поспехі на Зімовай Алімпіядзе, якая, як вядома, праходзіць у гэтыя дні ў французскім Альбервілі, хутчэй за ўсё супакоілі вышэйшых кіраўнікоў СНД. Дэлегацыя Беларусі прапанавала разгледзець у тэрміновым парадку пытанне аб стане эканомікі. Прапанова прынята, і ўжо пасля абеду пачалося яе абмеркаванне.

Леанід Макаравіч Краўчук вядзе пасяджэнне, паводле водгукаў удзельнікаў яго, па-дзелавому, зладжана. Ды і самі кіраўнікі суверэнных дзяржаў адчуваюць: час не чакае!

Пракаменціраваць ход першага пасяджэння нарады для «Звязды» ахвотна пагадзіўся ўдзельнік яе, старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Пётр **Садоўскі.**

— Маё агульнае ўражанне: ніякія прыватныя дакументы зараз падпісаны быць не могуць. Не адпрацавана сама канцэпцыя.

Пачынаючы нараду, Леанід Краўчук сказаў, напрыклад, наступнае: як мы можам пераходзіць да абмеркавання гэтых чатырнаццаці пытанняў, калі мы не вырашылі нават, што ж такое Узброеныя Сілы СНД?.. А што значыць «стратэгічныя сілы»? Як, якім чынам бачыць іх кожная самастойная незалежная дзяржава? І сапраўды, і ва Украіны, і ў Беларусі ёсць свае законы аб народаўладдзі, а каманды і ўказанні па-ранейшаму паступаюць... ад генералаў з Масквы. Прыклады гэтага ўжо ёсць, у прыватнасці, адзін з іх — аб меўшым месца канфлікце з Віцебскай дэсантнай дывізіяй, калі ёй нядаўна паступіла каманда быць гатовай для адпраўкі ў «гарачы» рэгіён былога СССР.

Больш таго, зараз ідзе актыўная перадыслакацыя ваенных сіл — тэхнікі і зброі ў першую чаргу — з былых рэспублік Саюза ў Расійскую Федэрацыю. Леанід Краўчук прывёў нават шэраг канкрэтных прыкладаў і фактаў. Яны, дарэчы, павіслі ў паветры: маршал Яўген Шапашнікаў сваіх довадаў адносна гэтага не выказаў. А калі Галоўнакамандуючы Узброенымі Сіламі Садружнасці прыводзіў аргументы адносна сітуацый у рэспубліках і зазначыў, што ў камандавання ёсць згода з Беларуссю наконт стратэгічных войск, на што Станіслаў Шушкевіч сказаў: нашы эксперты такой згоды яшчэ не далі.

Выступленне С. Шушкевіча на пасяджэнні было ясным і выразным. Прымаць аднаасобна рашэнні, падкрэсліў ён, я не маю права. У нас ёсць рашэнні Вярхоўнага Савета па ваенных пытаннях, ёсць канстытуцыйны закон-дэкларацыя аб суверэнітэце, у якіх запісана, што Беларусь павінна быць дзяржавай бяз'ядзернай, нейтральнай. Мы прытрымліваемся у гэтым той жа пазіцыі, якой прытрымліваецца Узбекістан. Мы будзем ствараць сваю армію, аднак пакуль што Беларусь мае тут сваю спецыфіку. Наша тэрыторыя, як вядома, як нельга больш нашпігавана войскамі: калі ў Расіі адзін вайсковец прыходзіцца на 634 чалавекі насельніцтва, дык у Беларусі — на 43. Мы за тое, падкрэсліў Станіслаў Станіслававіч, каб да 1995 года меці пераходны перыяд, на працягу якога прывесці войскі на тэрыторыі рэспублікі ў разумную і неабходную адпаведнасць.

Ад сябе Пётр Садоўскі зазначыў, што справа гэта, натуральна, няпростая, і дзякуй Богу, што на тэрыторыі рэспублікі ўсе гэта разумеюць. Сапраўды, складана вырашыць адразу лёс дзесяткаў тысяч вайскоўцаў, якія служаць у Беларусі, гэтак жа, дарэчы, як і стварыць усе ўмовы для плённага жыцця і дзейнасці і тым, хто вернецца на радзіму з-за межаў рэспублікі. Больш таго, выяўлена ўжо некалькі тысяч афіцэраў цяперашніх Узброеных Сіл, якія, звольніўшыся ў запас, не супраць памяняць сваё ранейшае месца жыхарства і абсталявацца ў нас у Беларусі.

Такім чынам, на нарадзе вызначыліся некалькі накірункаў вырашэння праблем Узброеных Сіл былога Саюза ССР. Украіна, Малдова, Азербайджан выразна аб'явілі аб стварэнні самастойных армій. Беларусь і Узбекістан — за пераходны перыяд, за агульныя стратэгічныя войскі. Барыс Ельцын таксама сказаў адназначна: Расія пакуль што не збіраецца ствараць свае самастойныя Узброеныя Сілы, а калі нас да гэтага прымусяць, мы створым іх апошнімі.

— Учора Ельцын заявіў, што прапанаваная Расіяй праграма скарачэнняў ядзернай зброі была ўзгоднена з іншымі рэспублікамі, якія маюць яе, у тым ліку і з Беларуссю...

— Наколькі я ведаю, ні з кім ён не раіўся, — сказаў старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Беларусі Пётр Садоўскі.

...Горача на нарадзе ў Мінску. Чым яна закончыцца — у наступным нумары «Звязды».

Анатоль МЯСНІКОЎ.

ALBERTVILLE 92.

Не надта багатым на медалі быў для алімпійцаў СНД чацвер. Другі вынік на дыстанцыі 5 км паказала наша лыжніца Любоў Ягорава (14. 14. 7). Яе сяброўка па камандзе Алена Вяльбе атрымала бронзавы медаль (14. 27. 7), а «золата» ў спартсменкі з Фінляндыі Мар'ют Люкарынен (14. 13. 8). Вольга Данілава прайшла гэту дыстанцыю з вынікам 14. 37. 2 і заняла шостае месца, а Ларыса Лазуціна фінішавала адразу за ёй (14. 41. 7).

Добра выступіла ў фрыстайлі (Могул) Лізавета Кажэўнікава. З вынікам 23.50 ачка яна заняла другое месца ў гэтым відзе спаборніцтваў. А вось мужчынская палавіна нашай каманды паказала невысокі вынік — Сяргей Шупляцоў заняў толькі 12-е месца.

Канькабежцы СНД таксама ў гэты дзень не вызначыліся. Яўген Санараў прабег 5.000 метраў за 7. 11. 15 і заняў восьмае месца. У Вадзіма Саюціна — 11 вынік (7. 13. 20), а Браніслаў Снеткаў на фінішы быў 29-м (7. 28. 13).

Не ўвайшлі ў дзесятку мацнейшых гарналыжніцы СНД. У спаборніцтвах па слаламу Святлана Гладышава была пятнаццатай (1. 15. 16), Святлана Новікава заняла 18-е месца (1. 17. 83), а Таццяна Лебедзева паказала дваццаты вынік (1. 19. 87).

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

А ХЛОПЧЫК БЫЎ...

9 лютага паведамлялася аб крадзяжы рэчаў і спіртнога з кватэры П. па вуліцы Малініна ў Мінску. Аказалася, што ўкраў... родны сын-васьмікласнік пацярпеўшай.

Тыднем раней нехта ўкраў з ФАКа «Белбуд» замежны відэаплаер. Зладзей устаноўлены — адзінаццацікласнік 89-й сярэдняй школы.

АБ СУМЛЕННІ ЛЕПШ ПАМАЎЧАЦЬ

У мінчаніна Г., які знаходзіўся на лячэнні ў 10-й клінічнай бальніцы, прама з палаты ўкралі пераносны тэлевізар, які аблягчаў яму маркотнае бальнічнае жыццё. Сапраўды, няма ў зладзея сумлення!

СМЕРЦЬ У ЦЭЛАФАНЕ

ГОМЕЛЬ. У смеццезборніку інтэрната кааператыўнага інстытута знойдзены труп нованароджанага хлопчыка. Ён быў у цэлафанавым пакеце. Судова-медыцынская экспертыза дала заключэнне, што дзіця было задушана. А міліцыя выявіла забойцу — 20-гадовую П. — маці хлопчыка. У лістападзе мінулага года яна была выключана з інстытута за непаспяховасць, але працягвала жыць у інтэрнаце.

Другая маці-забойца, якая таксама выкінула дзіця ў кантэйнер для смецця каля аднаго з інтэрнатаў вытворчага аб'яднання «Гомсельмаш», пакуль не ўстаноўлена.

ШТО ДАЛЕЙ!

У секцыі рэалізацыі тавараў за СКВ універмага «Беларусь» прадаўцамі затрыманы грамадзянін, які спрабаваў збыць фальшывую 100-доларавую купюру. Па ўсім відаць, злачынствы, якія мы прывыклі лічыць уласцівымі толькі «загніваючаму» Захаду, усё больш і часцей здараюцца менавіта ў нас.

«ПАДЗЯКА» ЗА ДАПАМОГУ

ПІНСК (**С. Шапіра**). Не ўпершыню ахвярамі пінскіх зладзеяў становяцца госці з-за мяжы. Яшчэ свежае ў памяці начное аграбленне аўтобуса з нямецкага горада Альтэны, калі шаноўныя госці пазбавіліся відэаапаратуры, фотаапаратаў, іншых каштоўных рэчаў. А вось на днях пацярпеў дырэктар польскай фірмы «Ханд-Бут» з Любартава. Зайшоўшы ў свой нумар у гасцініцы «Прыпяць», ён выявіў прапажу не толькі многіх асабістых рэчаў, але і дыпламата з дакументамі.

І нямецкая, і польская дэлегацыі прыязджалі ў Пінск для аказання дапамогі і наладжвання дзелавых кантактаў. Вось якая «падзяка» выпала ім за гэта.

АБ ШКОДЗЕ ЧЫТАННЯ

У канцы студзеня ў Асіповіцкім раёне быў знойдзены труп мужчыны з некалькімі нажавымі раненнямі. Неўзабаве высветлілася, што гэты чалавек прымаў удзел у разбойным нападзенні на таксіста ў Мінску.

Сумесныя дзеянні супрацоўнікаў крымінальнага вышуку Першамайскага РАУС Мінска, Асіповіцкага ГАУС, УУС Мінгарвыканкома і МУС Беларусі ўвянчаліся поспехам. У пачатку лютага забойцы затрыманы. Імі аказаліся саўдзельнікі забітага па ўчыненаму злачынству. Як паведамілі затрыманыя, у адной з рэспубліканскіх газет яны прачыталі, што органы ўнутраных спраў устанавілі асобу аднаго з удзельнікаў нападзення на таксіста. Вырашана было пакончыць з небяспечным сведкам.

Падрабязнасці гэтай крымінальнай справы стануць вядомымі крыху пазней.

БелаПАН.

Мал. Алега ПАПОВА.

ХОЧАЦЕ — ВЕРЦЕ, ХОЧАЦЕ — ПРАВЕРЦЕ

Непальскі гараскоп

У КАЗЯРОГА ў гэтым месяцы засталіся два цяжкія дні — 18 і 19 лютага. Устрымайцеся ад ажыццяўлення новых ідэй, паколькі ў сферы вашых інтарэсаў можа адбыцца круты паварот палітыкі ўрада. 21 і 22 лютага астролаг прадказвае знаёмства, якое прымусіць ваша сэрца біцца пачашчана.

ВАДАЛЕЮ астролаг рэкамендуе забраць сваю частку капіталу з сумеснага прадпрыемства. Гэта пазбавіць вас у далейшым ад мноства праблем. Вы можаце набыць новых надзейных дзелавых партнёраў. Наступны тыдзень вельмі спрыяльны для тых замужніх жанчын, якія вырашылі абзавесціся нашчадкам.

РЫБАМ астролаг не раіць даваць грошы ў доўг нават добраму знаёмаму — можаце страціць і сябра, і грошы. Жулікаваты гандляр моцна прагарыць на спекулятыўнай здзелцы. Празмернае імкненне адшукаць ісціну на дне бакала можа дрэнна адбіцца на вашым здароўі. Дапамогу і апору вы знойдзеце ў любімым чалавеку.

АВЕНУ планеты падрыхтавалі спакусу хутка разбагацець. Наўрад ці. Вашы ранейшыя пачынанні выглядаюць куды больш захапляючымі. Зрэшты, думайце самі. Лепшы дзень для прыняцця рашэння — 20 лютага. Дух кахання і рамантыкі пранізвае атмасферу вакол вас.

ЦЯЛЬЦУ нябесныя свяцілы абяцаюць удачу ва ўсіх справах. Асабліва пашанцуе мадэльерам і людзям, якія заняты ў кінематографе. Жанчыны пераўзыдуць саміх сябе ў мастацтве спакушэння. Важна правільна разыграць карту. Праявіце максімум разборлівасці пры выбары новых знаёмых, калі вы знаходзіцеся далёка ад дому.

БЛІЗНЯТЫ на рабоце дапусцяць промах, аб якім вас папярэджвалі. Прычына — лішняя самаўпэўненасць. Магчыма, прыйдзецца раскашэліцца. Гарызонты кахання азмрочаны хмарамі плётак. Не бойцеся шчырай размовы з любімым чалавекам. Усё ўтрасецца.

РАК, па ўсёй верагоднасці, зловіць сваю жар-птушку, але вось адкуль яна прыляціць, не ведае нават астролаг. Чакайце прыемных навін 18 або 20 лютага. Жанчынам астролаг рэкамендуе наведаць храм Божы — малітва ўмацуе вас у барацьбе са штодзённымі цяжкасцямі.

ЛЬВУ падараваны спрыяльныя ва ўсіх адносінах дні 20 і 22 лютага. Не слухайце няпрошаных дарадчыкаў — хутка яны пераканаюцца ў сваіх памылках наконт вас. Атрымаеце каштоўную дапамогу і падтрымку з боку калегі па рабоце.

У ДЗЕВЫ мноства праблем на рабоце і незапланаваныя расходы. Не выключана, што прыйдзецца залезці ў даўгі. Магчыма, яны будуць у нейкай ступені кампенсаваны новым выйгрышам у «Спортлато». У выніку нечаканай любоўнай інтрыгі могуць узнікнуць блізкія адносіны.

ШАЛЯМ адданы сябар дапаможа ўрэгуляваць галаваломную сітуацыю. Прадбачыцца кароткая камандзіроўка. Бізнесмен атрымае цікавыя прапановы. Вялікая загружанасць на рабоце стварае напружанасць у сямейных адносінах. Пастарайцеся пазбегнуць вялікай сваркі.

СКАРПІЕНУ прыйдзецца выйсці з сумеснага прадпрыемства. Пераканайцеся, што робіце гэта па ўласнай волі, а не па зламыснай падказцы канкурэнта. Дома трэба будзе прыняць адказнае рашэнне. Будзьце гатовымі да таго, што вас засмуцяць дзеці.

СТРАЛЕЦ сапсуе ўвесь тыдзень, калі ў панядзелак дазволіць уцягнуць сябе ў сямейную сварку. Зоркі спрыяюць выгаднаму ўкладанню капіталу. Людзям старэйшага ўзросту трэба звярнуць увагу на здароўе. Перш за ўсё вам патрэбны адпачынак.

Сяргей БУЛАНЦАЎ.
(Спецыяльна для «Звязды»).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

Праграма тэлеперадач

15 лютага

Беларускае тэлебачанне
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Меркурый. Праграма для дзелавых людзей.
12.15. Праграма Гомельскай студыі тэлебачання.
13.15. 20 мінут рэдактара.
13.35. Спявае М. Мусабаеў (Казахстан).
14.05. Іншы экран. Пазнавальна-разважальная праграма.
14.35. «Эцюды на пяску». Кінанарыс.
14.50. Літаратурны тэатр. «І не толькі пра каханне...»
15.15. На шляхах адраджэння. Стварэнне Асацыяцыі фалькларыстаў Беларусі.
16.00. Танцуе ўзорны ансамбль танца «Равеснік» Палаца культуры прафсаюзаў Беларусі.
16.40. «Чарцяня № 13». «Дзівосная бочка». Мультфільмы.
17.00. [illegible]
17.50. Аб рабоце міжнароднай гуманітарнай арганізацыі «Чарнобыль — дзецям».
18.40. Дак. фільм Беларускага тэлебачання [illegible]
19.00. Панарама.
19.25. Ало! Усе пытанне. Сустрэча са Старшынёй Вярхоўнага Савета Літвы В. Ландсбергісам.
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. «Зімовы вечар у Гаграх». Маст. фільм.
22.25. НіКа.
22.40. Фестываль беларускай песні ў Белавежскай пушчы. Частка 2-я.

І канал. Астанкіна
10.10. [illegible]
10.25. «Вясёлка». [illegible] (Беларусь).
10.55. Зімнія Алімпійскія гульні. Лыжны спорт.
12.15. «ПАР. Развітанне з мінулым». Частка 1-я.
13.10. «Грамніцы».
13.30. Да Міжнароднага тэлемарафона «Салдаты XX стагоддзя супраць вайны».
13.50. Зімнія Алімпійскія гульні. Лыжны спорт.
15.00. Навіны (з сурдаперакладам).
15.20. Мастацкі фільм «Варвара-краса, Доўгая Каса».
16.55. Хвіліна паэзіі.
17.00. «Пчала Мая».
17.25. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Зборная Фінляндыі — зборная Швецыі. У перапынку — [illegible]
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Афіцэр з ружжай». Маст. фільм (Югаславія).
22.00. [illegible] У перапынку (23.00) — Навіны.
0.40. [illegible]

Канал «Расія»
10.00. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
11.15. Як жыць будзем.
12.00. Педагогіка для ўсіх.
13.00. Весткі.
13.20. «Бурда модэн» прапануе...
13.35. Мастацкі фільм «Кар'ер».
15.40. «Нашчадкі». [illegible]
16.00. Парламенцкі веснік Расіі.
[illegible]
17.45. Парламенцкі веснік Расіі.
18.00. «Попер і Донах'ю».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Канцэртная праграма [illegible]
21.00. Дзённік Алімпіяды.
21.30. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.
22.00. Весткі.
22.25. Фігурнае катанне. (Працяг).

16 лютага

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Зімовы вечар у Гаграх». Маст. фільм.
10.10. Белыя і чорныя. Шахматная школа.
10.40. Літарадыя.
11.15. Мультфільмы.
11.45. НіКа.
11.55. «Будзьце здаровыя!» [illegible]
13.25. [illegible]
[illegible]
17.45. Адраджэнне. Культуралагічная праграма.
[illegible]
17.40. «Ад і да». Тэлетаргі.
[illegible]
19.00. Панарама.
19.25. Іграе Мірэй Маклахлен (Шатландыя).
20.00. [illegible] Дак. фільм.
20.25. Калыханка.
20.45. «Гусарская балада». Мастацкі фільм.
22.25. «Каскад». Кантакт. Інфармацыя. Рэклама.
22.35. Фестываль беларускай песні ў Белавежскай пушчы. Частка 3-я.

І канал. Астанкіна
10.00. Ранішняя зорка.
[illegible]
12.15. Марафон-15.
12.45. «Багатыя таксама плачуць» (Мексіка).
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.15. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
15.45. Клуб падарожнікаў.
16.45. [illegible]
17.35. «Уолт Дысней прадстаўляе...»
17.45. Навіны.
18.00. Мастацкі фільм «Сон у летнюю ноч» (ЗША).
20.00. Вынікі.
20.45. Зімнія Алімпійскія гульні. Канькі.
21.10. Хакей. Зборная СНД — зборная Канады. У перапынку (23.00) — Навіны.
[illegible]

Канал «Расія»
10.00. Аты-баты.
[illegible]
13.00. Весткі.
[illegible]
13.40. Студыя «Нотабене».
14.25. Паралелі. [illegible]
[illegible]
19.30. «Санта-Барбара». 25-я серыя.
[illegible]
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне. Паказальныя выступленні.
22.00. Весткі.
22.20. Фігурнае катанне. (Працяг).

17 лютага, ПАНЯДЗЕЛАК

Беларускае тэлебачанне
16.30. Навіны.
16.35. Пазакласнае чытанне. 4-ы клас. Янка Маўр. Аповесць «ТВТ».
16.55. «Нязнайка ў Сонечным горадзе». Выпускі 1—3-ці.
17.50. «Стэп». Кінанарыс.
18.00. Дак. фільмы «Запаведнае сумленне краіны», «Агонія».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Брэст).
19.35. Наш каментарый. «Вы нам пісалі...»
19.45. Вучымся бізнесу. Перспектывы прадпрымальніцтва ў Беларусі.
20.25. Калыханка.
20.45. Ліра. Частка 1-я.
21.45. Спартыўны тэлекур'ер.
22.05. Ліра. Частка 2-я.
22.50. НіКа.
23.05. Іграе ансамбль «Глазбена Матыца» (Італія). У праграме квартэт рэ мажор В. А. Моцарта.

І канал Астанкіна
5.00. Раніца.
7.35. «Доктар Айбаліт». Выпускі 1—4-ы.
8.15. Маст. фільм «Зачараваны долар» (Венгрыя).
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Зборная СНД — зборная Канады.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.15. Тэлеміксг.
14.00. Навіны.
14.20. Гэта было... было...
14.40. «Ненаглядны мой». Маст. фільм.
16.10. Дзіцячая гадзіна. «Таленты і паклоннікі».
17.00. Навіны.
17.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Лыжны спорт.
18.15. Маст. фільм «Зачараваны долар» (Венгрыя).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Зімнія Алімпійскія гульні. Канькабежны спорт.
21.05. «Новая студыя» прадстаўляе: «Відэапісьмо», «Гінес-шоў», «Аднак».
22.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Зборная Швецыі — зборная ЗША. У перапынку (23.00) — Навіны.
0.40. «Ненаглядны мой». Маст. фільм.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
8.20. Італьянская мова.
8.50. Вольны час. «Пад знакам рыбы».
9.05. Забытае сяло Паной.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Выстаўка на Кашырцы.
10.25. Музычныя мініяцюры Жана-Піліпа Рамо (Францыя).
10.45. Гутаркі пра рускую культуру.
11.30. Наш сад.
12.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
13.00. Весткі.
15.00. Пятае кола.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Горныя лыжы. Дваябор'е.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Камера даследуе мінулае.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.
22.00. Весткі.
22.20. Фігурнае катанне. (Працяг).

18 лютага, АЎТОРАК

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Мастак з Кунгура».
9.00. Пазакласнае чытанне. 4-ы клас.
9.20. «Старэйшы сын». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
11.35. «Ад і да». Тэлетаргі.
11.50. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Беларуская літаратура. 8-ы клас.
17.10. Арыенцір.
18.00. Дак. фільмы.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Віцебск).
19.35. Наш каментарый.
19.40. Эканамічная хваля. У перапынку (20.25) — Калыханка.
21.00. Тэлебіржа.
21.15. «Старэйшы сын». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі. У перапынку (22.20) — НіКа.

І канал. Астанкіна
5.00. Раніца.
7.30. «Доктар Айбаліт». Мультфільм. Выпускі 5—7-ы.
8.00. Маст. фільм «Аўтапартрэт невядомага».
9.15. «Адчыні шкатулку». Дак. фільм.
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Зборная Швецыі — зборная ЗША.
10.20. Лыжны спорт.
13.00. «Аджымушкай».
13.30. Гандлёвы рад.
13.45. «Вам гэта трэба?»
14.00. Навіны.
14.20. Канцэрт цыганскай музыкі.
14.35. «Небяспечны ўзрост». Маст. фільм.
16.00. «Крылы, ногі і хвасты». Мультфільм.
16.05. Дзіцячы музычны клуб.
[illegible]
21.55. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Канькі. У перапынку (22.40) — Навіны.
0.45. «Небяспечны ўзрост». Маст. фільм.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Французская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Калекцыянер».
8.05. Французская мова. 2-гі год навучання.
8.35. «Любае дзіця, цудоўнае шкло».
8.55. Прастора плюс.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Камера даследуе мінулае.
11.05. Азы кар'еры.
11.20. «У глыбіні расійскай Палесціны».
12.30. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Т. Ін. Ка.
15.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Дваябор'е.
17.30. Слалам-гігант.
18.30. Парламенцкі веснік Расіі.
18.45. Вольны час. «Аўто».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Рэпартажы з НАТО. Частка 2-я.
20.00. Крымінальныя весткі.
20.15. Дзённік Алімпіяды.
20.45. Студыя «Нотабене».
21.25. Сачыненне на вольную тэму.
22.00. Весткі.
22.25. Лясы.
23.05. Джаз-тайм «Памяці аўтара».

19 лютага, СЕРАДА

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Аўтапартрэт з кветкамі» Кінанарыс.
9.00. Беларуская літаратура. 8-ы клас.
9.35. Ліра.
11.10. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Для дзяцей. Канцэрт узорнага хору «Верасок» СШ № 119 г. Мінска.
17.05. «Мумі-Троль і іншыя», «Мумі-Троль і камета», «Шлях дамоў». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Каса марэ», «Альтэрнатывы няма».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Феномен люмпена».
19.40. Здароўе. Вопыт і праблемы аховы здароўя на заводзе імя Вавілава.
20.05. «Музычныя серады ў М. А. Рымскага-Корсакава».
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны». Маст. фільм.
22.45. НіКа.
23.00. Беларускія музычныя весткі.

І канал. Астанкіна
5.00. Раніца.
7.30. Мультфільмы «Віні-Пух», «Віні-Пух ідзе ў госці», «Віні-Пух і дзень клопатаў».
8.10. Маст. фільм «Сашка».
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. 2-гі і 3-ці перыяды.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Свята танцора ва Уладзіміры. Перадача 2-я.
12.15. Дапамажы сабе сам.
13.00. Бізнес-клас.
13.15. Тэлеміксг.
14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.00. «Маўглі». 1, 2, 3-я серыі.
17.00. Навіны.
17.20. Да Міжнароднага тэлемарафона «Салдаты XX стагоддзя супраць вайны».
17.35. Рэформа: тыдзень за тыднем.
18.15. Маст. фільм «Сашка».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Тэлевізійнае знаёмства. Урмас От гутарыць з Генадзем Хазанавым.
21.55. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. У перапынку (22.40) — Навіны.
0.30. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дай лапу, сябар!»
8.05. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
8.35. Мастак з Астожанкі. Валянцін Леановіч.
9.05. «Дах». Дак. фільм.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. «Бурда модэн» прапануе...
10.30. Праграма «03».
11.00. Ноч № 235 на Герцэна, 1.
11.50. Чытайце Шаламава.
12.15. Тэлеагляд «Далёкі Усход».
13.00. Весткі.
15.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
17.00. Т. Ін. Ка.
17.15. Вольны час. «Пад знакам рыбы».
17.30. Ключ да сусветнага рынку.
18.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Горныя лыжы.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тварам да Расіі.
19.50. Антракт. Рок-група «Начны праспект».
20.00. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.
22.00. Весткі.
22.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.

20 лютага, ЧАЦВЕР

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны». Маст. фільм.
10.30. «Анатоль Салаўяненка на сцэне і па-за сцэнай».
11.20. «Любоў яшчэ быць можа...». Дак. фільм.
11.50. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Музыка і спевы. 7-ы клас.
17.05. «Я ўмею скакаць цераз лужы». Пра ўрачоў-хірургаў 6-й клінічнай бальніцы г. Мінска.
17.35. «Лясныя казкі», «Адна кропля». Мультфільмы.
18.00. «Дакладнасць прызямлення». Дак. фільм.
18.25. Лёс маленькіх вёсак. Віцебскі раён, в. Кузняцова.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Як пахнуць яблыкі? Забеспячэнне магазінаў у забруджаных раёнах.
20.00. «Фантазія». «Фільм-канцэрт.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. Крок.
23.00. НіКа.

І канал. Астанкіна
5.00. Раніца.
7.30. «Следства вядуць Калабкі». Мультфільм. Выпускі 1-ы і 2-гі.
8.00. Тэлевізійнае знаёмства. Урмас От гутарыць з Генадзем Хазанавым.
9.10. «Паўлаўскія паляванні». Дак. фільм.
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. Чалавек і закон.
11.55. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.55. Як дабіцца поспеху.
13.10. Блакнот.
13.15. Тэлеміксг.
14.00. Навіны.
14.20. Ф. Ф. Ф.
14.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.50. Мультфільмы «Маўглі», «Зай і Чык».
16.40. Й. Гайдн. Канцэрт для трубы з аркестрам. Выконвае Сярожа Накаракаў і камерны аркестр «Віртуозы Масквы».
17.00. Навіны.
17.20. «Кенес Жандыбаеў, рэфарматар».
17.35. ...Да 16 і старэйшым.
18.25. Фермата.
18.55. «Чорная скрыня».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Рэпартаж ні пра што.
20.50. Маст. фільм «Маленькая Вера».
23.00. Навіны.
23.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Канькабежны спорт.
0.05. «ВіД» прадстаўляе: «Дзевятка».
0.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.05. «Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.35. «Ніць».
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
11.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
15.00. Пятае кола.
16.30. Парламенцкі веснік Расіі.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Актуальны рэпартаж. «Білет у Казань».
17.30. Прыватызацыя па-расійску.
17.45. Вольны час. «Увага, здымаю!».
18.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Слалам.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны веснік.
20.00. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Шорт-трэк.
22.00. Весткі.
22.25. Шорт-трэк. (Працяг).

21 лютага, ПЯТНІЦА

Беларускае тэлебачанне.
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Чэгет». Кінанарыс.
9.00. Музыка і спевы. 7-ы клас.
9.30. «Партрэт каханай жанчыны». Дак. фільм.
10.10. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 4-я і 5-я серыі.
15.25. Меркурый. Праграма для дзелавых людзей.
16.30. Навіны.
16.35. Педагагічны экран. Выхаванне народнай творчасцю.
17.15. «Дзядулева дудачка», «Дорэмі», «Крэм-бруле», «Пра Веру і Анфісу». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Імгненні музейнай цішыні», «Імя адной зоркі я паўтараю...»
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. «Залатыя» боты.
19.40. Якія мы гаспадары? Пінскі завод штучных скур.
20.10. «Спявае Герард Васільеў».
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. Экран беларускага кіно. «Запіскі юнага ўрача».
22.10. НіКа.
22.25. «Чароўнасць». «Куін» у Будапешце». Музычны фільм.

І канал. Астанкіна
5.00. Раніца.
7.35. «Салдацкая казка». Мультфільм.
7.50. ...Да 16 і старэйшым.
8.40. «Афіцэр з ружжай». Маст. фільм.
10.25. «Салодкія мне родныя гукі». Канцэрт.
10.55. Зімнія Алімпійскія гульні. Лыжны спорт.
13.35. Брыдж.
14.00. Навіны.
14.20. «Валакаламская шаша». Фільм-спектакль.
16.05. Зімнія Алімпійскія гульні. Бабслей.
16.40. Вобраз.
17.00. Навіны.
17.20. Да Міжнароднага тэлемарафона «Салдаты XX стагоддзя супраць вайны».
17.35. Чалавек і закон.
18.15. «Мая сям'я і іншыя жывёлы». 7-я серыя.
18.50. «Поле цудаў».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «ВІД» прадстаўляе: «Тэма», «Шоў-біржа».
21.50. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Паўфінал.
0.30. «Ранішняя зорка» ў начным эфіры.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
8.20. Англійская мова. 1-ы год навучання.
8.50. Вольны час. «Увага, здымаю!»
9.05. «Лясун». Дак. фільм.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Англійская мова. «Сямейны альбом» (ЗША).
10.30. «К-2» прадстаўляе кінавіктарыну «Ведай нашых»; праграму «Каронка».
11.30. Расійскія мецэнаты.
12.30. Рамансы на вершы Ганны Ахматавай.
12.45. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Грані.
15.45. Прастора плюс.
16.15. Прызнанне ў каханні.
16.30. Прадпрымальніцтва і традыцыі.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. ТэлеЭКА.
17.30. Прашу слова.
17.45. Версія.
18.00. Астравы разладу. Погляд з Японіі. Частка 2-я.
18.30. «Макар'еў дзень». Дак. фільм.
18.40. Вольны час. «Дамашні клуб».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». 26-я серыя.
20.20. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.50. Дзённік Алімпіяды. Фігурнае катанне.
22.00. Весткі.
22.20. Фігурнае катанне. (Працяг).

22 лютага, СУБОТА

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Экран беларускага кіно «Запіскі юнага ўрача».
9.55. Паказвае Брэст. Мастацка-публіцыстычная праграма.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Меркурый.
12.15. 20 мінут рэдактара.
12.35. Спявае Міхась Галкоўскі.
13.00. «Любоўныя пісьмы з падтэкстам». Маст. фільм з субцітрамі.
14.30. Голас. Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў. Частка 1-я.
14.55. «Дзяўчынка і леў», «Кубік». Мультфільмы.
15.20. Канцэрт фальклорнага ансамбля «Медуніца».
16.00. Голас. Частка 2-я.
16.45. Медыцына ў тупіку. Што далей? Прымае ўдзел міністр аховы здароўя рэспублкі В. С. Казакоў. Прамая лінія.
18.05. «Трэці анёл затрубіў...» Фільм-прытча.
18.30. Д. Смольскі. Сімфонія № 3.
19.00. Панарама.
19.25. Працістаянне. Маральна-прававая праграма.
20.25. Калыханка.
20.45. Тэлебіржа.
21.00. «Цень папарацi». Маст. фільм.
22.30. НіКа.
22.45. Л. Бетховен. Сімфонія № 1. Іграе Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр Беларусі.
23.20. Хакей. «Дынама» (Мінск) — «Дызеліст» (Пенза).

І канал. Астанкіна
6.30. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.35. Мультфільмы.
8.05. Дак. фільм «Перад навальніцай».
8.35. «ЭХ». Экалагічная хроніка.
8.50. Цэнтр.
9.30. Ранішняя музычная перадача.
10.00. Гонг.
16.45. «Пчала Мая».
17.10. Фільмы рэжысёра Г. Данеліі. «Міміно».
18.45. «Расіні ў Версалі». Канцэртная праграма з удзелам зорак опернай сцэны (Францыя).
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Па-банку-2, ці Удар у адказ». Маст. фільм (Польшча).
22.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Матч за 3-е месца.
0.30. «Камічны любоўнік, ці Любоўныя забавы сэра Джона Фальстафа». Маст. фільм.

Канал «Расія»
7.00. Весткі.
7.20. Крыніца. «Першы агульнадаступны».
7.40. Музычны антракт. Б. Петрушанскі.
8.00. Баскетбольны агляд. НБА.
8.30. «Што ў кошыку?» Дак. фільм.
8.40. Пілігрым.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
12.00. «Зігзаг удачы». Конкурсная праграма.
13.00. Весткі.
13.20. «М-трэст».
13.50. Пецярбургскія магікане. Н. Дудзінская.
14.30. Шматсерыйны мультфільм «Прыгоды Боска».
15.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Горныя лыжы.
16.00. Фігурнае катанне. Паказальныя выступленні.
16.30. Парламенцкі веснік Расіі.
18.45. «Будоўля». Дак. фільм.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. «Санта-Барбара». 27-я серыя.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. «Познер і Донах'ю».
22.00. Весткі.
22.25. Зімнія Алімпійскія гульні. Шорт-трэк.

23 лютага, НЯДЗЕЛЯ

Беларускае тэлебачанне
8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Надзя, Надзейка, Надзея». Дак. фільм.
9.05. «Цень папарацi». Маст. фільм.
10.35. Песні Анатоля Длузскага.
11.20. «Тэлебом». Конкурсная музычная забаўляльная праграма для дзяцей.
12.10. Асілак. Спартыўны клуб. Прамая лінія.
13.00. НіКа.
13.45. Сёння — Дзень Узброеных Сіл.
14.15. Канцэрт ансамбля песні і танца ЧБВА.
15.30. Вецер вандраванняў.
16.15. Весьціца. Інфармацыйна камерцыйная праграма.
16.30. Тэлевізійны Дом кіно. Частка 1-я. «Кінакалядкі-92».
17.30. «Ад і да». Тэлетаргі.
17.45. Тэлевізійны Дом кіно. Частка 2-я. Да 100-годдзя Эйфелевай вежы.
19.00. Панарама.
19.20. «Плюс-мінус». Пазнавальна-забаўляльная гульня для падлеткаў.
20.25. Калыханка.
20.45. «Каскад». Кантакт. Інфармацыя. Рэклама.
20.55. Запрашаем на вячоркі. Абрад «Вяселле». Вёска Вялікарыта Маларыцкага раёна.
22.05. Кінастужкі мінулых гадоў. «Вясна на Зарэчнай вуліцы».
23.35. Хакей «Дынама» (Мінск) — «Дызеліст» (Пенза).

І канал. Астанкіна
7.00. Рытмічная гімнастыка.
7.30. Тыраж «Спортлато».
7.45. Раным-рана.
8.25. Новыя імёны.
9.15. Магчыма ўсё.
9.45. «ПАР. Развітанне з мінулым». Перадача 2-я.
10.35. Пад знакам «пі».
11.25. «Вясёлка». «Танцавальная мазаіка» (Егіпет).
11.50. Клуб падарожнікаў.
12.50. Дак. фільм. «Адмірал флоту Савецкага Саюза».
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.15. Форум.
15.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. Фінал.
18.15. Тэлелоцыя.
18.25. Уолт Дысней прадстаўляе...
19.15. «Балада аб каханні». Кінаканцэрт.
19.50. Урачыстая цырымонія закрыцця Зімніх Алімпійскіх гульняў.
21.00. Вынікі
21.45. Сустрэча з Булатам Акуджавам.
23.00. Навіны.
23.20. Джазавыя партрэты.
0.10. «Парадыз-кактэйль».

Канал «Расія».
7.00. Весткі.
7.20. «Чуць сябе». Мастак С. Ягораў.
7.40. Ансамбль «Арнамент».
7.55. «Хочаце, верце».
8.25. Дак. экран Расіі.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. «Суперкніга». Мультфільм. 1-я серыя.
10.30. Аты-баты...
11.00. Айкумена.
12.00. Зігзаг удачы.
13.00. Весткі.
13.20. Святое і вечнае. Троіца-Сергіева лаўра.
13.40. «Канец гульні». Маст. фільм.
14.00. Дабрачынная акцыя «Пелікан».
15.00. Візаві.
15.30. Паралелі. «Пацешныя гульні».
16.00. У свеце жывёл.
17.00. Чэмпіянат свету сярод прафесіяналаў НБА.
18.00. «Санта-Барбара». 28-я серыя.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тварам да Расіі.
19.50. Закрыццё зімніх Алімпійскіх гульняў.
21.15. «Ляпсус». Сатырычная праграма.
22.00. Весткі.
22.20. «Бізнес МН» прадстаўляе.
22.30. Дзённік Алімпіяды.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

На сустрэчы кіраўнікоў незалежных дзяржаў і ўрадаў Садружнасці.

Саюзная і рэспубліканская інфармацыя.

«З апошняй пошты». Пісьмы чытачоў.

«Пакуль ідуць дыскусіі». Экалогія: праблемы і меркаванні.

«Гора жыве побач». Дзеці ў бядзе.

«Горкі палын». Светлай памяці радавога Аляксандра Мысліўца — тэлефаніста роты сувязі мотастралковага палка, які загінуў пры вывадзе савецкіх войск з Афганістана.

«Няпэўнасць». Сітуацыя.

«Двухпалатны парламент?» У Мінску прайшоў устаноўчы сход рэспубліканскага Руху за тэрытарыяльнае самакіраванне

«Пасрэднік». Інфармацыйна-рэкламны раздзел.

«Кругагляд». Людзі. Падзеі. Факты.

«Метад абароны». Не верыце ў замовы? Не? А ўспомніце сваё залатое, басаногае дзяцінства.

ЗІМОВЫМ ДОЎГІМ ВЕЧАРАМ

НА ЯКІМ ПАВЕРСЕ!

Ваша кватэра размешчана на трэцім паверсе шматпавярховага дома, а мая — у чатыры разы вышэй. На якім паверсе я жыву?

Паспрабуйце даць адказ на гэту задачу В. Сіўца са Слуцка. Ён жа даслаў і другую задачу.

КОЛЬКІ БЫЛО ХЛЕБА!

У хлебнай краме заставалася зусім няшмат хлеба, калі прыйшлі тры пакупнікі. Першы купіў палову таго хлеба, што быў у краме, і яшчэ паўбохана. Другі — палову таго, што заставалася пасля першага пакупніка, і яшчэ паўбохана. Трэці купіў палову таго, што засталося, і яшчэ паўбохана. Больш хлеба ў краме не засталося. Колькі хлеба было ў краме, калі прыйшлі тры пакупнікі, і колькі боханаў купіў кожны з іх?

СУРОВЫ ЗАКОН

Вось адказ на гэту задачу, змешчаную ў «Вечарам...» 8 лютага.

Селянін адказаў: «Я іду, каб быць павешаным на гэтай шыбеніцы». Такі адказ паставіў вартавога ў тупік. Што ён павінен зрабіць? Павесіць? Але тады атрымаецца, што селянін сказаў праўду. Але і ўтапіць нельга: у такім разе акажацца, што селянін схлусіў. Так вартавы нічога не мог зрабіць з кемлівым селянінам, не парушыўшы суровага загаду правіцеля.

Першым пісьмо з правільным адказам прыйшло ад мінчанкі Л. Сінакінай.

НА ЗДЫМКУ — МЫШ

Гэта сапраўды так. Але асаблівая. Паспрабуйце разабрацца, у чым яе асаблівасць. Раім уважліва разгледзець фотаздымак.

З ЛІТАРАЙ «Ш»

На малюнку паказана, як трэба разрэзаць фігуру (гл. «Вечарам...» 8 лютага) і скласці новую. Па гарызантальных радках можна прачытаць загадку: «Хто тчэ без варштата і без рук?». Адказ на гэту загадку, відавочна, нескладаны: «Павук».

Першым правільны адказ даслаў І. Кожух з Брэста.

Х	Т	О	Т	Ч
Э	Б	Е	З	В
А	Р	Ш	Т	А
Т	А	І	Б	Е
З	Р	У	К	?

КРЫЖАВАНКА

Перакладзіце на беларускую мову наступныя словы.

Па гарызанталях: 4. Подарок. 7. Гурьба. 8. Исполин. 9. Гадание. 12. Порядок. 14. Обрамление. 16. Сумрак. 18. Довольство. 19. Совесть. 20. Свирель. 22. Светлынь. 25. Звяканье. 27. Голик. 28. Название. 29. Крючок (на одежде). 30. Господство.

Па вертыкалях: 1. Башмак. 2. Вождь. 3. Урод. 5. Мех. 6. Краска. 10. Шутник. 11. Океанолог. 13. Добавление. 15. Растение. 16. Упрёк. 17. Запятая. 21. Государство. 23. Номер. 24. Понёва. 25. Видение. 26. Зачёт.

Склала Галіна ІГНАЦЮК.
г. Брэст.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗМЕШЧАНУЮ 8 ЛЮТАГА

Фільмы тыдня

● «ЯКАЎ, СЫН СТАЛІНА»
● «ЗАЛОЖНІЦА»
● «БАКЕНБАРДЫ»
● «ВАНІЛЬНА - КЛУБНІЧНАЕ МАРОЖАНАЕ»
● «КАХАННЕ Ў БАГДАДЗЕ»

Асоба і лёс старэйшага сына Сталіна Якава Джугашвілі да сённяшняга дня застаюцца ў многім таямнічымі і загадкавымі.

Аднак новая каляровая мастацкая кінастужка «ЯКАЎ, СЫН СТАЛІНА», якую выпускае на экраны рэспублікі кінастудыя «Грузія-фільм», зусім не прэтэндуе на гістарычную аб'ектыўнасць, на мастацкае даследаванне вобраза Якава Джугашвілі. Наадварот, перад намі паўстае новы міф пра героя, патрыёта і барацьбіта з фашызмам, зняты ў добрых старых традыцыях сацрэалізму.

Галоўныя ролі выконваюць: Якаў Джугашвілі — Заза Калелішвілі, Іосіф Сталін — Яўген Джугашвілі, Клюге — Герберт Шторм.

***

З цікавасцю глядзіцца новая каляровая мастацкая кінастужка «ЗАЛОЖНІЦА», пастаўленая рэжысёрам Сяргеем Ашкеназі на Адэскай кінастудыі.

Людміла Вятвінава, жыццё якой да гэтай пары праходзіла без асаблівых турбот, нечакана становіцца аб'ектам нападу. Злачынец, які ўцёк з калоніі, захоплівае дзяўчыну ў якасці заложніцы і разам з ёй накіроўваецца да граніцы. Зрабіўшы прыпынак у адзінокім палявым доміку, Брытанаў (такое прозвішча ўцекача) імкнецца ўстанавіць з Людмілай кантакт. Ён расказвае ёй аб несправядлівым лёсе, які асудзіў яго на многія гады турмы. Дзяўчына з цяжкасцю пераадольвае навязаныя прапагандай погляды на «непадкупнае» савецкае правасуддзе, і паступова ў яе сэрцы прачынаецца добрае пачуццё да гэтага страціўшага надзею чалавека. Але міліцыя ўжо ідзе па следзе ўцекача і яго заложніцы, якая цяпер не хоча адмаўляцца ад Брытанава, што за гэты час стаў ёй блізкім...

У галоўных ролях заняты Аляксандра Захарава, Альгіс Матулёніс, Юрый Кузьмянкоў, Аляксандр Якаўлеў.

***

Кінастудыя «Ленфільм» перадае на суд гледачоў новую каляровую мастацкую кінастужку «БАКЕНБАРДЫ».

Правінцыяльны гарадок Заборск, нягледзячы на шматлікія апазнавальныя дэталі, вы не адшукаеце на карце бяскрайніх расійскіх прастораў — таму што яго прыдумаў рэжысёр Юрый Мамін. На гэты раз без дапамогі свайго традыцыйнага партнёра — драматурга Уладзіміра Вардунаса, аўтара сцэнарыяў «Свята Нептуна» і «Фантан», але ў пары са сваім даўнім сябрам і сааўтарам яшчэ па студэнцкіх фільмах на Вышэйшых рэжысёрскіх курсах Вячаславам Лейкіным.

Паказаўшы нашы вядомыя беды і традыцыйныя недарэчнасці на выразна-абсурдных прыкладах надуманага сялянскага свята ці гарадскога побыту, насмешнік-рэжысёр цяпер звярнуўся да пушкіністыкі. У яго сатырычнай «фантазіі на ўзвышаную тэму» вобраз вялікага рускага паэта замяніў усіх айчынных верхаводаў і дыктатараў і сабраў пад свае «сцягі і лозунгі» цэлую армію агрэсіўных недаросткаў — у анегінскіх крылатках, з пушкінскімі бакенбардамі і палкамі і з... замашкамі «зондэркаманды»...

***

Французскімі кінамайстрамі разам з іх італьянскімі калегамі знята каляровая мастацкая кінастужка «ВАНІЛЬНА-КЛУБНІЧНАЕ МАРОЖАНАЕ».

Гэта забаўляльная кінакамедыя з дэтэктыўнай інтрыгай. Героіні карціны даручана аперацыя па патапленню карабля, на борце якога знаходзяцца тэлекіруемыя ракеты.

***

Змогуць паглядзець гледачы і новую каляровую іракскую мастацкую кінакарціну «КАХАННЕ Ў БАГДАДЗЕ».

У цэнтры карціны — гісторыя няўдачлівага правінцыяла, які пасля атрыманай траўмы забыўся, як яго завуць і адкуль ён родам, і атрымаў такім чынам магчымасць пачаць новае жыццё.

РАДЫЁ

16 лютага

11.30 — «У вольную часіну». Музычная праграма. 12.00 — «Не аб адзіным хлебе...». Аб духоўнасці і чалавечай існасці. 12.20 — «Прагрэс». Весткі з рэспубліканскай Акадэміі навук. 12.30 — канцэрт. 13.00 — «Паходня». Праграма для вайскоўцаў. 14.00 — «Чалавек сярод людзей». 15.15 — «Прэм'ера песні». 15.30 — «Родная прырода». Радыёчасопіс. 16.05 — Г. Шчарбакова. «Раман і Юлька». Радыёспектакль. 17.00 — «Акрыленасць». Да 90-годдзя з дня нараджэння пісьменніка Р. Мурашкі. 17.20 — вершы А. Пісарыка. 17.30 — «Рок-хваля». 18.00 — «Дудка беларуская». Інфармацыйна - музычная праграма Мінскага абласнога радыё. 19.45 — вячэрняя казка. 20.30 — «Вячэрнія зарніцы». 21.00 — літаратурна-музычная кампазіцыя. 22.00 — «Наш людскі каляндар». Літаратурна-публіцыстычная перадача. 22.15 — вершы В. Лужкоўскага. 23.10 — «Моладзі пра музычнае мастацтва».

НАДВОР'Е

15 лютага

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікія ападкі, слабы туман. Тэмпература паветра ў Віцебску, Магілёве, Гомелі і Мінску — 2—4, у Гродна — 3—5, у Брэсце — 4—6 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 16 лютага характар надвор'я істотна не зменіцца, 17-га пахаладае, часам снег, мяцеліца, на дарогах галалёдзіца, тэмпература паветра ўначы і ўдзень 7—8 градусаў марозу.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Галоўны рэдактар
У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Уладзімір Гойтан, першы намеснік адказнага сакратара Яўген Ляхаў, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 33.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12